LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabāce. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/D., Dominikus-Zimmermannstr. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 32 (256)
Otrdien, 1949. g. 22. martā
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors: K. Rabāce (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Čulītis. Redaktori: B. Kīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/D., Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālrunis 84).

Atkal jauns aukstā kaŗa uzliesmojums Berlīnē

IZŅEMTA NO APGROZĪBAS „OSTMARKA" BERLĪNES RIETUMOS, BET AUSTRUMOS PIEŅEMTA „VĀCIJAS SATVERSME"

Ar triju rietumu sabiedroto militāro valdību lēmumu, sākot no svētdienas, 20. marta, Berlīnes rietumu sektoros vairs nav derīgs Vācijas austrumu joslas maksāšanas līdzeklis, t. s. „ostmarka", kas līdz šim bija apgrozībā blakus D-markai. Komūnistu tautas padome dienu pirms tam izsludinājusi „nacionālo izņēmuma stāvokli" vācu tautai un pieņēmusi satversmi padomju okupācijas joslai un Berlīnes austrumu sektoram.

Pēc tam, kad ne rietumvalstu komūnistu vadoņu deklarācijas necīnīties pret Padomju Savienību kaŗa gadījumā, ne streiki un brīdinājumi attiecīgām valstīm nespēja aizkavēt Atlantika pakta tapšanu, bolševiki likuši no jauna uzliesmot aukstā kaŗa ugunīm Berlīnē, viņiem tik vārīgajā vietā, no kuŗas pasaules uzmanība pēdējo nedēļu laikā bija it kā novērsusies, sekojot civilizētās pasaules aizsardzības vaļņa celšanai.

Jau dažas dienas priekš lēmuma pasludināšanas par „ostmarkas" izņemšanu no apgrozības angļu militārā valdība bija paskaidrojusi, ka Berlīnes valūtas jautājums atkarīgs no tā, vai krievi atteiksies atzīt Berlīnes austrumu sektora komūnistisko pārvaldi, kas darbojas nelegāli. Tas, protams, nenotika, un viss īpašās UN komisijas darbs, kas Berlīnes naudas problēmas atrisināšanai tika veikts kopš pagājušā gada oktobŗa, izrādījās veltīgs, jo krievi no savas puses pieprasīja atzīt padomju joslas vācu banku par kompetentu kārtot visas Berlīnes valūtas jautājumus. ASV ārlietu ministrija īpašā komunikē par sarunu izjukšanu šai sakarā darīja atbildīgu Padomju Savienību.

Izdotais rīkojums nosaka, ka nekāda īpaša naudas apmaiņa, sakarā ar vienveidīga maksāšanas līdzekļa noteikšanu, Berlīnes rietumos nenotiks. Vienīgi, saņemot jaunā perioda pārtikas kartītes, iedzīvotājiem izsniegs 15 D-markas pret tik pat daudz „ostmarkām", bet tās vēl arvien uzskatāmas par derīgām padomju kontrolei paklautos satiksmes līdzekļos, kā arī iepērkoties austrumu sektorā. Par šīs naudas glabāšanu neviens netiks sodīts. Bez tam noteikts, ka Berlīnes rietumos derīgas tiklab ar burtu B apzīmogotās naudas zīmes, ka arī bez tā. Līdz 1. aprīlim ar „ostmarku" vēl var maksāt īres un nodokļus, tāpat var iepirkties pārtikas līdzekļus par šo naudu, un ir gādāts par to, lai panāktu izlīdzinājumu atalgojuma izmaksā tiem, kas dzīvo rietumos, bet strādā austrumos, un otrādi. Bez tam tiks dibināta īpaša centrālā banka, kam būs jārūpējas par visu tālāko financiālo konsekvenču kārtošanu. „Ostmarka" bija apgrozībā arī Berlīnes rietumos kopš pagājušā gada valūtas reformas Rietumvācijā.

Berlīnes rietumu iedzīvotāji notikušās pārmaiņas uzņēma mierīgi, apzinādamies, ka ar tām viņu stāvoklis var tikai uzlaboties. Jau dažas dienas iepriekš viņi gaidīja garās rindās pie veikaliem, lai tiktu vaļā no saviem „ostmarku" krājumiem.

Pēdējie notikumi Berlīnes austrumu sektorā turpretim liecina, ka nervozitāte Maskavai paklausīgajās aprindās aug parallēli tam, kā izveidojas un nostiprinās defensīva rietumu demokratijās. Komūnistiskā tautas padome, kas ir it kā atsvars Bonnas parlamentārajai padomei, izsludinājusi „nacionālā izņēmuma stāvokli" vācu tautai. Šis no Kremļa žēlastības atkarīgais vācu komūnistu ierocis sastāv no SED (vācu vienības partijas), komūnistiski noskaņotām organizācijām un austrumu joslas

(Beigas 3. lpp.)

Plaša tīrīšanas akcija austrumu bloka sūtniecībās Stokholmā

ARĪ PADOMJU SAVIENĪBAS VASAĻVALSTU JAUNIE DIPLOMĀTI NĀKS NO „UZTICAMĀM APRINDĀM"

Zviedru laikraksti ziņo par jaunu Padomju Savienības aktivitāti, kas, ecīm redzot, ir sakarā ar nesenajām slepenā dienesta neveiksmēm un pirmais Višinska roku darbs Eiropas ziemeļu novadā. „Stochholms Tidningen" slejās atrodama informācija, ka, saskaņā ar tikko no Maskavas pienākušu direktīvu, risinoties plaša tīrīšanas akcija visu austrumu bloka valstu sūtniecībās Zviedrijas galvaspilsētā. Līdzīgi ievērojamām pārmaiņām padomju valsts vadībā, arī šeit no saviem postenjem atsauc vispirms visus diplomātus, kam seko arī tehniskais personāls un biroju darbinieki, kas nav pilnīgi pārliecināti komūnisti un nebauda absolūtu uzticību.

Šī akcija sagaidāma arī visās tais zemēs, ko bolševiki dēvē par „Maršala plāna zemēm", un paredz, ka tā saukto karjēras diplomātu vietā stāsies cita veida Padomju Savienības pārstāvji, kam mazāk pieredzes diplomātijā, toties vairāk nopelnu čekas resp. MVD un tai radniecīgu iestāžu darbā. Saskaņā ar priekšrakstu, tiem būs cieši jāsadarbojas gan rūpniecības un militārā spiegošanā, gan vajadzības gadījumā arī fabriku darba un dzelzceļu sabotāžā. Aģentu financēšanai izveidots zelta kontrabandas tīkls, tāpat rasti slepeni ceļi platīna pārstūtīšanai uz Padomju Savienību. Šie slepenie darījumi esot labākais barometrs kaŗa draudiem, piebilst zviedru prese.

Tā kā Zviedrijā atrodas ap 1200 ungāru laukstrādnieku, kas, nevēlēdamies atgriezties dzimtenē, sagādā boļševikiem vismaz tādas pat rūpes kā Baltijas tautu piederīgie, Stokholmā iecelts jauns Ungārijas sūtnis Šepflīns. Viņš ir viens no pieminētā jaunā tipa diplomātiem un sācis savu darbību ar to, ka sasaucis sapulci, kuŗā kaut cik vēl uzticamie Ungārijas pavalstnieki atvesti autobusos par brīvu. „Dagens Nyheter" raksta, ka sūtnis gan aicinājis viņus atgriezties, gan brīdinājis tos, kas neatgriezīsies, no tādu vēstuļu rakstīšanas uz dzimteni, kas varētu izplatīt Ungārijā „indīgo kapitālisma sēklu". Bez tam visiem Ungārijas un Čechoslovakijas sūtniecības darbiniekiem turpmāk būs obligāti jāapmeklē marksisma — ļeņinisma kursi.

Reliģiskas vajāšanas Igaunijā un Polijā

Boļševiku propagandas izdevums zviedru valodā „Nyheter från Sovjetunionen", kā raksta Stokholmas „Latvju Vārds", sniedz Tallinas Jāņa draudzes mācītāja Kivita rakstu, kuŗā tas mēģina apgāzt „buržuazisko nacionālistu un ārzemju reakcionāru apmelojumus" par baznīcu slēgšanu un dievkalpojumu aizkavēšanu Padomju Igaunijā un pašā PSRS. Boļševiku radio raidījumos paustās ziņas liecina par jaunu taktiku reliģiskajās vajāšanās — sludināt baznīcās paklausību okupantiem, modināt naidu pret rietumu demokratijām un saviem tautiešiem ārzemēs. To apstiprina cenzūras nekontrolēta informācija no Baltijas zemēm.

Arī Polijā sācies jauns uzbrukums reliģijai, ko nule ievadījis iekšlietu ministrs ar paziņojumu, ka katoļu garīdznieki visumā esot naidīgi pret padomju varu. Ar to gan neesot pieteikta reliģijas mācības likvidēšana skolās, bet turpmāk valsts kontrolēšot visas konfesionālās skolas. Sagaida, ka šī kontrole balstīsies uz tiem pašiem principiem kā Igaunijā un visur tur, kur baznīca bija saglabājusi savu neatkarību.

Paśvaldību vēlēšanās Francijā uzvar valdības partija

Svētdien visā Francijā notika pašvaldību vēlēšanas, kuŗās 11 miljoniem franču bija izdevība apliecināt savu politisko nostāju. Kaut vēlēšanu rezultāts nespēj ietekmēt pašreizējo Francijas politisko kursu, lietpratēji tomēr piešķir tām izcilu nozīmi kā Francijas politisko spēku pārbaudei, kuŗu viens pols atrodas de Golla iespaidā, bet otru pārvalda komūnisti.

Līdz šim pārskatāmie vēlēšanu rezultāti visumā labvēlīgi valdības partijām, kas ieguvušas 329 vietas. Pēc „United Press" ziņām, par Keijū viņa iecirknī nodots 200.000 balsu, kamēr komūnistu kandidāts tai pašā iecirknī ieguvis 800. Ziņas no pārējiem vēlēšanu apgabaliem liecina, ka nākamā stiprākā partija ir de Golla piekritēji ar 168 pārstāvjiem. Komūnistiem iegūtās 12 vietas nodrošina līdzšinējo stāvokli. No republikāņiem ievēlēti 97 un sīkajām partijām 92 pārstāvji.

Pirms vēlēšanām sacītajā runā Francijas ministru prezidents Keijs aicināja vēlētājus atbalstīt koalīcijas partijas, kas pašreiz ieiet valdībā, proti — sociālistus, radikālistus un katoļu tautas partiju, apzīmēdams de Golla piekritējus par destruktīvu spēku, bet franču komūnistus par Francijas pamatu grāvējiem.

Izšķirējs pagrieziens miera nodrošināšanai

PASAULE KOMENTĒ ATLANTIKA PAKTU

Piektdien pulksten 17 pēc Viduseiropas laika septiņu valstu galvaspilsētās vienlaicīgi publicēja Atlantika pakta tekstu. Pēc astoņu mēnešu nepārtraukta darba, kas noritēja aiz slēgtām durvīm, pasaule pirmoreiz iepazinās ar vēl nebijušās aizsardzības sistēmas līguma saturu. Tai pašā dienā ārlietu ministrs Bevins sniedza paskaidrojumus apakšnamā un vēlāk teica radio runu britu tautai. Ar Atlantika pakta saturu un nozīmi radio uzrunā amerikāņus iepazīstināja arī Ečesons. Sestdienas vakarā ASV ārlietu ministrija publicēja Balto grāmatu, kuŗā attēlota pakta tapšanas gaita un nozime rietumu kultūras sargāšanā.

Lai gan Atlantika pakta saturs jau agrāk aptuveni bija zināms, pilnīga teksta publicēšana radīja lielu ievērību visā pasaulē. Sasprindzinātā uzmanībā tam sekoja arī norvēģi un dāņi, kas jūtas visvairāk apdraudēti un kas vēlējās zināt, vai jaunā aizsardzības sistēma tos tiešām pasargās no eventuālas agresijas. Vēl ētera viļņi nebija pakta saturu iznesuši pa visu zemes lodi, kad ārlietu ministrs Bevins apakšnamā deklarēja: „Pakta parakstīšanai būs vēsturiska nozīme, jo no šī brīža sāksies izšķirējs pagrieziens pasaules miera nodrošināšanā." Ministrs tālāk paskaidroja, ka paktam nav nekādu slepenu klauzulu un tam ir tīri defensīvs raksturs. Radio runā Bevins analizēja Padomju Savienības līdzšinējo politiku un norādīja, ka Maskavas vainas dēļ nav panākta saprašanās daudzos kardinālos jautājumos. „Tā kā Lielbritanija atļauj Padomju Savienībai kārtot savas iekšējās lietas," uzrunu beidzot, teica Bevins, „tāpat mēs vēlamies pilnīgu rīcības brīvību pašu mājās."

Pēc pakta teksta publicēšanas ASV ārlietu ministrs Ečesons pieņēma presi un sīkāk komentēja jaunās aizsardzības sistēmas atsevišķos pantus. Ministrs paskaidroja, ka arī uzbrukums amerikāņu lidmašīnām Berlīnes gaisa koridorā tiks uzskatīts par bruņotu uzbrukuma aktu. Iekšējās revolūcijas pakta signatārvalstīs nenozīmē agresiju. Bet stāvoklis tūdaļ mainīsies, ja pierādīsies, ka šīs revolūcijas atbalsta no ārienes. Radio runā vēlāk Ečesons deklarēja: „Atlantika paktam jāpierāda, ka nevienam agresoram kaŗš vairs neatmaksāsies. Savienotās Valstīs konfliktu nevēlas un arī neuzskata to par nenovēršamu".

Kā jau tas bija gaidāms, Italijas parlaments gandrīz pēc 50 stundu garām nepārtrauktām debatēm beidzot ar 324 pret 170 balsīm nolēma pievienoties Atlantika paktam. Pēc balsošanas izcēlās atkal jauni kautiņi parlamenta nama gaiteņos, kur lūza galdi un krēsli. Vairāki deputāti nogādāti pirmās palīdzības punktos. Pēc informācijas no Romas, ārlietu ministrs grāfs Sforca jau šonedēļ izlidos uz Vašingtonu.

Sestdienas vakarā, kad pirmie komentāri jau bija iespiesti pasaules presē un daudzi valstsvīri deklarējuši savus viedokļus, Savienoto Valstu ārlietu ministrija publicēja Balto grāmatu. Pēc Atlantika pakta gaitas attēlošanas, amerikāņi brīdina Padomju Savienību nenovērtēt par zemu rietumu aizsardzības spēkus un gatavību. Tie laiki, teikts burtiski tālāk Baltajā grāmatā, jau pagājuši, kad agresors varēja pārvarēt vienu valsti pēc otras. Atlantika

(Beigas 3. lapp.)

Baltiešu „injekcijas" Austrālijas saimniecībā

DP IECEĻOTĀJI CEĻ AUSTRĀLIJAS LABKLĀJĪBU — TALLINĀ ŠĶIRTI, BET AUSTRĀLIJĀ ATKAL ATRADUŠI VIENS OTRU — SVIEDRI UN ROMANTIKA

„Patiesība par mūsu baltiešiem" — ir galvenais virsraksts austrāliešu nedēļas žurnāla „Smith's Weekly" 12. marta numura titullapai. Iecelojušām pārvietotām personām, it īpaši baltiešiem, veltītā plašākā rakstā ar īpašu uzsvaru norādīts, ka pēdējā gadā ievestie 11.000 DP, kas cēlušies galvenokārt no Baltijas valstīm, snieguši lielisku atbalstu Austrālijas saimniecībai un sociālai labklājībai. Komūnisti šos jaunatbraucējus ienīstot un visādi izsmejot, kaut gan tie svēti apsolījušies, atmaksai par ielaišanu, divus gadus strādāt norādītu darbu un „injekciju" veidā sadaliti pa svarīgākajiem Austrālijas rūpniecības degpunktiem, kur nepatīkamo darba apstākļu un samērā zemā atalgojuma dēļ valdījis ārkārtīgs darba roku trūkums. Šīs iecelojušo strādnieku grupas autors tādēļ otrā, vēl vielākā virsrakstā nosauc par „rūpniecības trieciena trupām".

Simtiem iecelotāju pilda solījumu, svīzdami darbā vientulīgos tuksnešainos klajumos pie austrumu-rietumu dzelzceļa līnijas būves; viņi veido apkalpes tuberkulozes sanatorijām, kuŗas agrākās apkalpes pametušas, bēgot no nepatīkamā darba un dzenoties pēc citur solītām augstākām algām; viņi sastāda trieciena grupas ražas novākšanā un tā paglābj neskaitāmus tūkstošus mārciņu dažādu vērtību, kas citādi darba spēka trūkuma dēļ aizietu bojā; strādādami mežos un kieģeļu rupnīcās, viņi veic nozīmīgu darbu būvniecībai nepieciešamo izejmateriālu sagādē; un daudzi simti veic tik nepatīkamu darbu, kā ūdensvadu un kanālizācijas būves, karbīda un sāls rūpniecībā.

Šo strādātāju kvalitāti raksturo apstāklis, ka neviens pats no 11.000 nav sagādājis iestādēm nopietnus grūtumus un tikai nepilns simts radījis sīkākus sarežģījumus. „Viņi kļūs lieliski austrālieši," saka autors. „Lielākai daļai no šiem cilvēkiem viņu apsolītais divu gadu darbs pēc valdības norādījumiem ir goda lieta." Ap 300 vīru liela grupa gandrīz gadu nostrādājusi lielās dzelzceļa līnijas būvē Rietumaustrālijā visnepatīkamākos apstākļos un par pieticīgu algu, ievērojami paātrinot darbu gaitu. Vorolū tbc sanatorijā, kurai pirms kaŗa bija 80 personu liela apkalpe, pirms gada personālā bija palikuši vairs tikai 13 cilvēku, tā kā iestādi bija iespējams uzturēt vienīgi ar brīvprātīgu izpalīgu palīdzību. Tur novietotas darbā DP jaunavas, un sanatorija, kuŗas darbība draudēja pilnīgi iz-

(Beigas 3. lapp.)

DP – VISĪSTĀKIE TOTĀLITĀRISMA PRETINIEKI

IZCILA PROBLĒMAS PAZINĒJA VĒRTĒJUMS

To amerikāņu armijas virsnieku vidū, kas, pēc kaŗa pildīdami dažādus uzdevumus okupētajā Vācijā, nonākuši ciešākā saskarē ar pārvietotām personām, pēdējām radušies ne mazums labvēļu un draugu. Par tādu īstu DP un sevišķi baltiešu draugu kļuvis pulkvežleitnants Džerrijs M. Sēdžs (Jerry M. Sage). Viņš Eiropā pavadījis 6 gadus, būdams amerikāņu stratēģiskā dienesta biroja OSS aģents un vēlāk noklūdams vācu gūstā. Pēdējos trīs gadus pēc kaŗa pulkvedis Sēdžs pildīja DP galvenā inspektora pienākumus Vācijas amerikāņu joslā un šai darbā jo sīki varējis iepazīties ar DP, viņu likteņiem un dzīvi Vācijā. Tagad viņš atgriezies ASV, kur liek lietā iegūto pieredzi DP jautājumos un veic nozīmīgu darbu viņu labā, palīdzēdams amerikāņu sabiedrībā un presē noskaidrot patiesību par DP un viņu problēmām.

Piemērs tam ir „New York Herald Tribune" 18. un 19. marta numurā publicētie divi plašie pltn. Sēdža raksti par pārvietotām personām Vācijā. Šajos rakstos pulkvedis uz savas plašās pieredzes pamata sniedz atbildes uz jautājumiem par DP, kādus viņam pēc atgriešanās ASV jo bieži nācies dzirdēt amerikāņu sabiedrībā, kas īsti ir DP, kālab viņi atrodas Vācijā, kādēļ nebrauc mājās, ko viņi prot un ko DP jautājumā līdz šim darījušas citas valstis, jo lielā amerikāņu sabiedrības daļā joprojām par šiem jautājumiem ir liela neskaidrība.

Pltn. Sēdžs, starp citu, norāda, ka ap 30 dažādas valstis sākušas uzņemt DP jau pirms ASV jaunā iecelošanas likuma pieņemšanas. Šo valstu pārstāvji zino, ka iecelojušie DP pārsteidzoši ātrā laikā piemērojušies jaunajiem apstākļiem un kļuvuši ražotāji sabiedrības locekļi: tāpat minētie pārstāvji amerikāņu štābā Heidelbergā izteikuši izbrīnu par ASV ilgo vilcināšanos sākt pozitīvu DP imigrācijas programmu.

Pirmajā rakstā Sēdžs raksturo DP kā dedzīgus rietumu demokratisko dzīves formu atzinējus, kas izpaužas arī viņu nometņu un centrālo orgānu organizācijā. Autors apskata nometņu iekārtu, skolas, veselības stāvokli, starp citu pieminēdams kaŗa piemeklētajā Eiropā reto apstākli, ka venerisko slimību izplatība DP vidū ir gluži nelevērojama, un izskaidrodams to ar vispārējo DP tieksmi uz ģimenes dzīvi.

Otrs raksts veltīts DP arodnieciskā spēju raksturošanai. 60 proc. darba spējīgo vīriešu ir kvalificēti arodu pratēji vai ar pieredzi lauksaimniecībā, bet 10 proc. ir ar profesionālām kvalifikācijām. Tāpat arī sieviešu vidū ir daudz ar arodu prasmi. DP savu arodu prasmi papildina 60 pārskološanās centros amerikāņu joslā vien. Daļa DP nodarbināti IRO, ap 16.000 kalpo organizētās darba rotās pie amerikāņu armijas, veicot vērtīgu darbu, ko agrāk darīja armija. Piemēram, Frankfurtē visa gādība par 6000 automobiļiem uzticēta 186 vīru igauņu rotai. 7 rotas ar 2100 vīriem diennakts maiņās veic preču iekraušanu Berlīnes gaisa tilta lidmašīnās Frankfurtes un Visbadenes gaisa ostās. Citas 6 rotas nodarbinātas būvdarbos Frankfurtē u. t. Rakstā nav aizmirsts norādīt arī uz izcilajiem DP sasniegumiem mājamatniecībā un nometņu darbnīcās. Darba atrašanu vācu saimniecībā DP apgrūtina vācu iestāžu diskriminācija pret viņiem.

Caurmēra DP, saka Sēdžs, ir fiziski vesels cilvēks ar tieksmēm baudīt un aktīvi veicināt politisku un reliģisku brīvību, persona, kas ievēro sabiedrības likumus, kam ir arodu prasme, izdoma, spars, un to viņš visu grib likt lietā jaunā, pastāvīgā mājvietā. Tādēļ DP iecelo. Veicinot DP iecelošanu ASV, ne vien palīdzētu atrisināt sarežģīto, dārgo un humāno problēmu, kas gulstas uz amerikāņu okupācijas spēkiem Eiropā, bet arī sagādātu ASV vērtīgus strādniekus un priekšzīmīgus nākošos pilsoņus.

„Ja man prasītu norādīt sabiedrību, kas vismazāk inficējama un visimmūnāka pret katra veida totālitārisma metodēm un „ismiem", tad es nenorādītu vis uz kādu „100 proc. amerikānisku vidējo rietumu mazpilsētu, bet gan novestu vaicātāju kādā DP centrā Vācijas amerikāņu joslā," deklarē pulkvedis Sēdžs.

LATVIJA
LATVIJAS VĒSTNESIS
Nr. 32 (256) 1949. g. 22. martā
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KAS NOTIKS PĒC ATLANTIKA PAKTA?

Atlantika pakts ir tapis. Veicamas vēl tikai formalitātes. Bet kādi būs tālākie notikumi?

Divi apstākļi šķiet neapšaubāmi droši. Pirmkārt: pakts ir tīri defensīva organizācija. Otrkārt: aukstais karš turpināsies, un joprojām neviens nevar droši apgalvot, vai Kremlis neizšķirsies par jaunu ofensīvu, kas varētu pārvērst auksto karu par karstu — par katastrofu, kas ar ugunī un postu iekartu visu pasauli.

Par to, ka ar pakta parakstīšanu aukstais karš nebūt nav kļuvis vēsāks, liecina kaut vai tikai daži spilgti fakti no pēdējo dienu ziņojumiem: Padomju Savienībā mainās ne tikai ministri, notiek arī ievērojamas karaspēka kustības. Par padomju armijas kustībām ziņo no vistālākā ziemeļu stūra Somijas pierobežā un no vistālākā dienvidu stūra Albānijā. Padomju Savienības jaunajā budžetā bruņošanās vajadzībām paredzēts vairāk naudas nekā jebkad agrāk miera laikos — 79.000.000.000 rubļu, tas ir par 10% vairāk nekā iepriekšējā budžeta gadā. Vispār vairs nav šaubu, ka pasaulē pavisam atklāti sākusies bruņošanās sacensība. Pat Itālijai, kas pēc miera līguma atbruņota, atļauts sākt ražot turboreaktīvos lidmašīnas.

Daudzo spriedelējumu vidū par jautājumu, kas notiks tālāk, viens no nopietnākajiem un, diemžēl, arī ticamākajiem šķiet pazīstamā amerikāņu publicista Dilosefa Olsopa brīdinājums, ka ar Atlantika pakta izveidošanu pavelkta tikai pirmā un pie tam vieglākā daļa no lielā uzdevuma — apturēt padomju ekspansiju. Amerikāni un viņu sabiedrotie rietumos ar pakta izveidošanu izcīnījuši pirmo uzvaru, bet Kremlis, pretēji daudziem rietumniekiem, domā un plāno ilgiem termiņiem — ne gadiem, bet gadu desmitiem. Tāpēc iespējams, ka boļševiku vadītāji pēc pirmajām neveiksmēm pārorganizē savu taktiku ilgstošai, lēnai un vairs ne tik acīm redzami agresīvai politikai.

Pievienojoties šim Olsopa secinājumam, diemžēl jāpievienojas arī tālākajam bažu pilnajam jautājumam: „Vai rietumi būs pietiekami modri sargāt savas intereses arī tad, ja paši boļševiski ar savu brutāli atklāto agresīvitāti ik dienas neatgādinās, kas gaidāms?"

Kas notiks, ja Kremlis vairs nelīks komūnistu partijārn brīvās zemēs rīkot streikus un kādu laiku neaizkars jaunas territorijas, bet tā vietā sāks pagrīdes darbību tālās Āzijas zemēs, kas amerikāņiem un arī eiropiešiem pārāk bieži šķiet nesvarīgas tāpēc, ka tās ir nepazīstamas, un tai pašā laikā turpinās intensīvi bruņoties dzelzs aizkara aizsegā? Jau tagad Padomju Savienībā ik gadu ražojot 3000—6000 tanku. Tas nozīmē, ka sešu vai septiņu gadu laikā Kremlim būs 20.000—30.000 jaunu tanku.

Ir zināms, ka rietumvalstu kopējā metallu produkcija pieckārt pārāka par Padomju Savienības metallu produkciju, bet jau pagājušā kara pieredze liecinājusi, ka ar produkcijas iespējām vien nepietiek, šīs spējas arī patiesi jāizmanto. Ja rietumu komentātori tikai jautā, vai patiesi Kremlis vēl gadu gadiem turpinās atraut savai tautai nepieciešamās ikdienas patēriņa preces, lai visu rūpniecības kapacitāti izmantotu bruņošanās vajadzībām, tad mums, kas boļševikus pazīst, par to nav nekādu šaubu. Tāpat, diemžēl, mēs nešaubāmies, ka demokratiskās valstis, tiklīdz draudi neliktos vairs tik tieši kā tagad, izšķirtos par to, ka ledusskapji un zeķturu podziņas ir svarīgākas vai vismaz tikpat svarīgas kā tanki.

Ar to, protams, nav sacīts, ka tiešām piepildītos pareģojumi par boļševiku taktikas maiņu un rietumu „iesnaušanos", tā ir tikai viena no daudzajām iespējām, ko var izraisīt turpmākie notikumi pēc Atlantika pakta noorganizēšanas. Ir citi, kas domā, ka vēl gadiem turpināsies līdzšinējais aukstā kara veids ar uzplūdiem Maskavas vaditu streiku un citu sasprindzinājumu veidā un ar atplūdiem, ko iezīmēs tā sauktās „miera ofensīvas", kam īstenībā neviens nopietni neticēs. Ir arī ļoti iespējams, ka jau vistuvākajā laikā sākas strauji notikumi, ja Kremlis izšķirtos par sava stāvokļa konsolidēšanu Somijā un Dienvidslavijā, vienā gadījumā aizstājot Fagerholma valdību ar komūnistu vai komūnistu koalicijas valdību, bet otrā gadījumā gāžot Tito. Izteiktas pat domas, ka Somija, tā arī Dienvidslavija pēc vecas tradicijas varētu krievu varmācībai atklāti pretoties un ka šie konflikti varētu izšķilt dzirksteli, kas aizdedzina jaunu pasaules karu, taču visumā šķiet, ka Padomju Savienības bruņošanās vēl nav līdz tai pakāpei nobriedusi, kad Kremlis riskētu ar atklātu karu, un tādā gadījumā ir skaidrs, ka pēc „pirmā un vieglākā uzdevuma pavelkšanas", t. i., pēc Atlantika pakta nodibināšanas, sāksies nākošā faze, kas iezīmēsies ar Vidējo un Tālo austrumu konsolidēšanu un prasis no rietumu demokratijām ne vien daudz naudas un enerģijas, bet arī bezgalīgu pacietību, — ne tikai tāpēc, ka mazāk attīstīto austrumu zemju saklaušana stingrā vienībā būs grūtāka nekā Eiropas rietumu pārliecināšana, bet arī tāpēc, ka visgrūtākā lieta pasaulē laikam gan ir sacensšanās ar Kremli izturībā un sīkstā pacietībā.

A. Lp.

Mūsu daiļamatniekiem sola „kūkas"

EKSPORTS UZ SKANDINĀVIJAS VALSTĪM PAR DM 100.000? — IRO RĪKOS PASTĀVĪGU GLEZNU UN LIETISKĀS MĀKSLAS IZSTĀDI ŽENĒVĀ

Eslingenā pagājušajā nedēļā bija ieradies IRO amerikāņu joslas projektu daļas vadītājs Mr. Beikers, lai noskaidrotu latviešu mākslas dzīves vadītāju un daiļamatnieku domas par IRO nākotnes projektiem izstāžu rīkošanā un plašākā lietiskās mākslas eksporta noorganizēšanā. Apspriedē piedalījās Eslingenas kolonijas uzņēmumu daļas vadītājs A. Jansons, prof. J. Kuga. prof. A. Annuss un vairāki daiļamatnieku savienības pārstāvji. Mr. Beikers informēja par IRO nodomu organizēt pastāvīgu DP mākslas un daiļamatniecības izstādi Ženēvā. Mr. Beikeru pavadīja Dānijas valdības pārstāvis, soloties noorganizēt plašu DP daiļamatniecības ražojumu eksportu uz Skandinavijas valstīm. Latviešu daiļamatnieki vien varēšot eksportēt līdz 1500 priekšmetu, kas aptuveni dotu DM 100.000. — Latviešu daiļamatnieku savienības vadība šo plašā vērienā piedāvājumu vērtē atturīgi. Par solītām „kūkām" būtu pāragri priecāties. Dānijas pārstāvis teicies visā drizumā piesūtīt oficiālus noteikumus un aicināt daiļamatnieku savienību eksporta jautājumos parakstīt līgumu.

Solītās eksporta iespējas vēl ir zaķis mežā. Tuvāk īstenošanai jau pavirzījies IRO nodoms rīkot pastāvīgu mākslas un daiļamatniecības izstādi Ženēvā. Pēc DP gleznu skates panākumiem Amsterdamā IRO vadība atzinusi par vēlamu līdzīgus pasākumus organizēt arī citur. Amsterdamas izstādi, kā jau agrāk ziņots, turpinās Hāgā un Briselē un vēlāk paplašinātā veidā Parīzē. Tagad saņemti piedāvājumi izstādi rīkot arī Kopenhāgenā. IRO nodoms organizēt plašāku gleznu, skulptūru un lietiskās mākslas izstādi tieši Šveicē saistās ar vēlējumu uzskatamāk propagandēt intellektuālo DP emigrāciju. Šveicē atrodas daudzu starptautisko humānitāro organizāciju centrālie mītekļi, un, braukdami uz dažādām konferencēm, tur aizvien iegriežas iespaidīgi valstsvīri un sabiedriski darbinieki. Pēc Mr. Beikera domām, izstāde Ženēvā dos arī praktiskus guvumus, sevišķi daiļamatniekiem. Daiļamatnieku savienība Eslingenā jau sākusi eksponātu izraudzīšanu, paredzot visā drizumā uz Bad Kisingenu sūtīt 100 izlases priekšmetu. IRO šoreiz domā par daiļamatnieku darbiem tūlīt samaksāt. Skate Ženēvā ieinteresēšot Šveices firmas un sabiedrību, kas pēc izstādītajiem paraugiem ar IRO starpniecību varēšot nodot pasūtinājumus.

Grūtāk atrisināma jau ir gleznu izstādes organizēšana. Mr. Beikers gan cer, ka izdosies rast līdzekļus no fonda, kas IRO rīcībā uzkrājušies no algu atvilkumiem. Sarunās viņi gan tūlīt norādīja, ka gleznas taču būšot DP māksiinieku labākie darbi un droši vien dārgas, tādēļ diez' vai IRO varēšot visus darbus iepriekš atpirkt. Tādēļ māksliniekus aicināšot darbus IRO uzticēt, jo izstāde reizē būs arī laba propaganda pašiem gleznotājiem un viņu nācijām. Latviešu tēlotāju mākslinieku kopa Eslingenā IRO ierosinājumu principā atbalsta un izsūtīs aicinājumu mūsu labākajiem gleznotājiem un grafiķiem pieteikt Ženēvas izstādei darbus. Visā drizumā noteiktāk izkārtos arī samaksas un garantiju jautājumu. Tālākā nākotnē IRO nodomos ir arī permanentas mākslas un daiļamatniecības izstādes noorganizēšana Ņujorkā.

Daiļamatnieku ražojumu eksporta jautājumā ar sevišķu interesi gaidāmi solītie rakstveida priekšlikumi. Sarunās Dānijas pārstāvis izteicās, ka Dānijai Vācijā esot „iesalušas" ievērojamas summas par ievesto pārtiku. Dānija samaksu vēloties saņemt Vācijas ražojumos. Vācijas eksports tomēr esot izplūdis uz daudzām valstīm, un tos vācu rūpniecības ražojumus, kurus Dānija vislabprātāk saņemtu, nākoties ilgi gaidīt. Tādēļ radusies doma organizēt vērtīgu daiļamatniecības ražojumu izvešanu, kurus pārdotu Dānijā, Holandē, Zviedrijā un Norvēģijā un nauda ātri atgrieztos Dānijas valsts bankā samaksai firmām par sūtījumiem uz Vāciju. Kā jautājums atrisināsies, rādīs nākotne. Pozitīvs rezultāts pavērtu daiļamatniekiem neierobežotas darba iespējas.

H. M.

Hamburgā nodibināta latviešu grāmatu centrāle

Latviešu tirdzniecības sabiedrība „Turība", ievērojot emigrācijas vēršanos plašumā, Hamburgā nodibinājusi īpašu grāmatu centrāli, kuras uzdevums būs atbalstīt mūsu nacionālās kultūras dzīves saglabāšanu. Dibinātāji nolēmuši vispirms sakopot visas līdz šim Vācijā izdotās un vēl turpmāk izdodamās latviešu grāmatas, uzņemties to izplatīšanu atkalpārdevējiem Vācijā un izsūtīšanu uz ārzemēm, uzglabāt un izvērtēt neizpārdotos izdevumus, pārņemt komisijā tādu izdevēju grāmatas, kas paši izcelo, kā arī pārsūtīt tās uz viņu jauno dzīves vietu.

Grāmatu centrāles rīcībā ir uz ilggadīga nomas līguma pamata iegūtas plašas telpas labi situētā vietā Hamburgā — pie Dammtora stacijas, un dibinātāji cer, ka šis apstāklis varētu veicināt arī latviešu autoru gleznu, mākslas un daiļamatniecības izstrādājumu sakopošanu, izveidojot pastāvīgu šo priekšmetu skati — tirgu. Interesenti var rakstīt: Lettische Grosshandelsgesellschaft „Turība", Hamburg 36, Neue Rabenstrasse 14/15.

IZCELOŠANA UZ BRAZILIJU PALĒNINĀSIES

Pēc IRO ziņām, pārvietoto personu kustība uz Braziliju būs jāpalēnina, līdz būs likvidēti iecelotāju sastrēgumi Rio de Zaneiro uzņemšanas centros. Izceļošanas kandidātu pārbaude un izlase Vācijā turpināsies, bet pieņemtajiem kandidātiem jārēķinās ar to, ka pārvešana uz Braziliju var aizkavēties.

IZBRAUKŠANAS ATĻAUJAS DP SIEVĀM — VĀCIETĒM UN . . .

Amerikāņu galvenā štāba civilo lietu nodaļas apspriedē 25. februārī panākta vienošanās par kārtību, kādā piešķiramas izbraukšanas atļaujas no Vācijas izceļotāju DP sievām — vācietēm. Atļauju izsniedzēja iestāde (Combined Travel Board) piekritusi, ka emigrācijai piemērotu DP sievām — vācietēm atļaujas lietu izlemšana notiks tādā pašā kārtībā kā parastiem DP.

. . . ATGRIEŠANĀS ATĻAUJAS ANGLIJĀ NODAĻBRINĀTIEM

Minētā iestāde tālāk noteikusi, ka atgriešanās atļauju uz Vāciju būs tiesīgi saņemt tādi atsevišķi DP, kas saistīti ar darba līgumu Anglijā un izcelo kā individuāli emigranti. Atgriešanās atļauju izsniedz tikai tad, kad tie jau ieguvuši savus ceļa dokumentus.

Ieteic studijas pabeigt Vācijā

LATVIEŠU STUDENTU KONGRESS BALTIJAS UNIVERSITĀTE

Latviešu studentu centrālās savienības 9. kongresu Pinebergā atklāja Baltijas universitātes rektors prof. M. Eglītis. Arī šinī kongresā piedalījās pārstāvji no ārzemēm — no Zviedrijas bija atlidojis stud. arch. S. Muižnieks, bet Franciju pārstāvēja architekte V. Jansone.

Kongress atzina, ka ieteicams studijas pabeigt Vācijā, jo izglītības turpināšana citās zemēs apgrūtināta un pirmajos gados pat neiespējama. Angļu joslā studenti patlaban saņem zināmu summu studiju naudas samaksai, bet amerikāņu un franču joslā tie spiesti algotā darbā nopelnīt līdzekļus, tāpēc šeit studentu skaits sarucis, daļa izceļojusi. Vācijas universitātes 1948. g. beigusi 99 latviešu studenti un doktora gradu ieguvuši 24. Daudzi, sekojot zinātnes alkai, pametuši novārtā savu veselību: kāds latviešu students, neraugoties uz to, ka slimo ar tbc un ārstējas sanatorijā, tomēr bija sagatavojies tā, ka valsts eksāmenus izturēja ļoti sekmīgi, gan nespēdams pats saviem spēkiem aizlaist uz eksāmināciju. Bet studentu savienībai nav līdzekļu, ar ko palīdzēt grūtumos nonākušajiem studentiem. LSCS ir devis pieteicīgā LCK, kas stipendijām piešķīra DM 3200. LSCS sarīkotās mantu loterijas atlikums nodots studētāju atbalstam. Savienības preses un ideoloģijas komisija paredzējusi izdot rakstu krājumu „Ceļa maize", kas ņemams līdzi ikvienam emigrējošam studentam.

Francijas pārstāve ziņoja, ka arī tur studentiem pašiem jānopelna līdzekļi dzīvei un izglītībai. Zviedrijā stāvoklis mazliet labāks, tāpat Beļģijā, kur studenti saņem stipendijas. Pēc vairāk nekā divu gadu darbības LSCS priekšsēža E. Andersona amatu pārņema stud. arch. Upesleja.

Kongresa laikā referātu par tēmatu „Kur ved mūsu ceļš" nolasīja prof. Teodors Celms. Viņš teica: „Kas grib saglabāt savu tautību, tam jāsaglabā valoda," un piebilda, ka jauktās laulības ir tās, kas atrauj no kopības tautas locekļus. Prof. K. Ābele referēja par tēmatu „Dzimums bioloģijas vērtējumā". Sekoja pārrunas.

Silvija Indrāne

Bez vēsts pazudušos varēs izsludināt par mirušiem

Zvērināta advokāta palīgs K. Vanags informē: Daudzi latvieši pēdējos 5 gados nozuduši bez vēsts arī Vācijā: gājuši bojā ar nogremdētiem bēgļu transporta kuģiem, uzlidojumos, nozuduši Austrumprūsijas kaujās, koncentrācijas nometnēs, ārzemju strādnieku nometnēs, darba dienesta gaitā izpalīgos uc. Pēc vācu 1939. g. likuma arī ārzemniekus Vācijā var izsludināt par mirušiem. Mūsu civillikums personas izsludināšanai par mirušu prasīja samērā garus nezināmās prombūtnes termiņus, pēc vācu likuma tie ir īsāki. Ja persona nozudusi karā, to var izsludināt par mirušu 1 gadu pēc kara beigām. Bet tā kā kara stāvoklis ar Vāciju juridiski vēl nav beidzies, jo nav noslēgts mierīgums, tad ar likuma papildinājumu noteikts, ka karā nozudušos var izsludināt par mirušiem 1 gadu pēc 1948. g. 1. jūnija.

Tātad ar š. g. 1. jūniju vācu tiesas sāks izsludināt par mirušiem karā nozudušas personas, arī ārzemniekus. Tas neattiecas uz karaviriem vien, bet ikvienu, kas nonācis dzīvības briesmās un kopš tā laika nozudis, var uzskatīt par mirušu. Likums nosaka, ka par dzīvības briesmās nokļuvušiem uzskatāmi visi tie, kas pirms 1945. g. 8. maija vai nu politisku, rasisku vai reliģisku iemeslu dēļ apcietināti, deportēti, ievietoti koncentrācijas nometnēs vai citādās piespiedu uzturēšanās vietās.

Ieinteresētām personām līgumi izsludināt kādu par nozudušu un mirušu jāiesniedz, pēc savas dzīves vietas, vietējai miertiesai (Amtsgericht-AG); tā savukārt sazināsies ar AG Hanoverā, kur ir centrālreģistratūra. Iesniegumā jāmin sīkas ziņas par nozudušo un līdzējam jāpierāda sava radniecība vai laulība; tas viss jādara zvēresta apliecinājuma veidā. Tiesas izdevumi apm. 15 DM, bet vācu advokāta honorārs pēc takses apm. 40 DM. Tā ka par nozudušu nav uzskatāma persona, kuras nāve, pēc dotiem apstākļiem, nerada ne mazākās šaubas (piem., ja persona nozudusi pēc tiešā bumbas trāpījuma tās mājoklim), tad šādus nozudušos nav vajadzīgs izsludināt par mirušiem. Ir tikai jau tagad jālūdz AG noteikt šādu personu nāvi un nāves brīdi.

Tā kā vācu AG pēc 1. jūnija sagaidāms liels miněto lietu pieplūdums, ieinteresētiem tautiešiem jau laikus jāsagatavo iesniegumi, lai vēlāk mēnešiem ilgi nebūtu jāgaida uz tiesas lēmumiem.

Nometņu dzīve

LCK pārstāvis Bavārijā aicina dot aizbraucējiem uz svešām zemēm līdzi latvisku ceļa maizi, sarīkojot dievkalpojumus un referātu vakarus ar latviskiem priekšnesumiem, izceļot kopības garu un piederību latviešu tautai.

VALKAS latviešu nometnes komitejas ziedojusi LCK informācijas fondam DM 500.— Ir ziņas, ka arī Hersbrukas un vēl citu nometņu ziedojumi būs paprāvi.

GRĒVENES latviešu grupa nosūtījusi Informācijas fondam DM 937,74. Ziedojumu vākšanā piedalījušies visi nometnes latviešu padomes locekļi.

EITINĀ no 10 kandidātiem nometnes latviešu komitājā ievēlēti: A. Kalniņš, L. Pukītis, A. Zids, A. Stāks un J. Linde. Pēc Icehoes un Grosenbrodes nometnes pievienošanās, iedzīvotāju skaits nometnē pieaudzis uz 1750, no kuriem ap 1000 latviešu.

JAUNI PĀRSKOLOŠANĀS KURSI

IRO 5. apgabala vadība Augsburgā ziņo, ka martā beigās IRO arodskolā Neiburgā pie Donavas sāksies jauni kursi dažādu nozaru šuvējām, krāsotājiem, virpotājiem, mūrniekiem, pulieriem, automechaniķiem, kurpniekiem, techniskiem zīmētājiem, tapsētājiem, sedliniekiem un kino operātoriem. Pieteikšanās nometnēs pie darba ierēdniem, IRO Area 5, Augsburgā, vai arī tieši Vocational Training Schooi, Neiburgā, Donauvērtes ielā, tel. 388.

Ierosināts dibināt DP studentu namu

Baltiešu kristīgo studentu apvienības sanākamē luterāņu studentu centrā Insulas nometnē Berchtesgādenā no 7.—14. martam piedalījās vairāk nekā 100 baltiešu studentu no Rietumvācijas. Referātus nolasīja prof. P. Jurēvičs, prof E. Smits, Dr. K. Bilzēns, mag. phil. K. Lejasmeijers, māc. J. Urdze, doc. B. Abers, kas risināja domu par starptautiska štāba dibināšanu cīņai pret morālo pagrimšanu, kā arī prof. Perandi, prāv. K. Valters, Dr. M. Kavolis, Dr. Rebaso, māc. J. Siliņš, Fr. Kraminš, O. Maegis uc.

Pārrunās pēc tam studenti iztirzāja sociālās problēmas, studentu, jaunatnes un preses lietas. Apvienībai ir izredzes saņemt starptautisko kristīgo organizāciju atbalstu, ko izlietos trūcīgu un slimu studentu labā. Apvienības organizētājs un vadītājs māc. J. Urdze nodomājis dibināt DP studentu namu Vācijā, bet vēl jāpārvar daudz šķēršļu. Neraugoties uz ļoti grūtajiem materiālajiem apstākļiem, studenti pagaidām grib sāturēties no emigrācijas, lai pabeigtu studijas. Darbības saskaņošanai ievēlēja pārstāvjus no visām universitātēm, kur studē baltiešu DP.

Māc. J. Urdze piedalījies vairākās konferencēs Rietumeiropā, kur apgaismojis mūsu stāvokli un vajadzības. BKSA uzņemta par līdztiesīgu locekli pasaules oikumēniskā kustībā; tas ir vienīgais gadījums, kur kāda DP organizācija iekarojusi sev šādas tiesības.

V. K.

75.000 amerikāņu draudzu grib palīdzēt cietējām tautām

Pāri par 75.000 baznīcu no visām denominācijām ASV apvienojušās kopējam uzdevumam — stiprināt fiziskos un dvēseliskos spēkus cietējām tautām Eiropā un Āzijā. Visi lielie amerikāņu raidītāji 26. martā laikā starp pl. 22 un 23 amiegs īpašu raidījumu „Lielā stunda" un 27. martā aicinās amerikāņu sabiedrību ziedot līdzekļus palīdzības darbam.

VĒSTULES REDAKCIJAI

J. Tālumnieks, Karlsrūē

PĀRĀK NEKRITIZĒSIM SVEŠAS ZEMES!

Ierosinu radikāliem līdzekļiem apkarot dažu mūsu trimdas brāļu publiskās valības un šai sakarā pirmā kārtā aicinu vērsties pret viņu iemīļoto izrakstīšanos mūsu laikrakstos par citu zemju nekultūrālību.

Ir taču labi zināms, ka sveši ļaudis pēti mūs un mūsu domas un ka to vidū ir arī nākošo pajumtes devēju zemju pārstāvji. Var droši teikt, ka pēdējiem gan nav patikami klausīties nedz zaimus, nedz arī izstiept pretī roku tādiem pajumtes tīkotājiem, kas vienā laidā atkārto: mēs bijām un esam pirmajā vietā pasaulē!

Arī mēs pārējie esam iecerējuši kādreiz nokļūt kādā no aizjūras zemēm, lai bauditu šo zemju viesmīlību. Tā kā mēs augsti vērtējam zināmās zemēs valdošo materiālo labklājību, saimnieciskas iniciātīvas iespējas, personas drošību un arī domu brīvību, tad mūsu interese šajā ziņā nevar būt grūti saprotama.

Mēs arī labi saprotam tādu cilvēku tiekšanos, kas visam pāri stata kādas cēlas idejas. Mēs nesaprotam tikai vienu — kādēļ īsti šie neapmierinātie ļaudis dodas uz tādām bezcerības provincēm, kur daudzmaz pilnvērtīgu cenu maksā vienīgi par saimniecisku rīcību, kādēļ viņi tik daudz pūlas, lai nokļūtu tur, kur viņu dvēselēm tik nožēlojami slikti klājas?

Mēs neprasām, lai kāds atteiktos no savas kultūras, ticības vai no savām idejām, bet vienīgi to, lai zināmi vizdeguņi uzvestos pieklājīgāk pret svešiem ļaudim un ar to respektētu ne vien vairuma trimdas brāļu intereses, bet arī palīdzētu mums saglābt kādu tiesu nopietnu cilvēku cieņas.

Baltijas tautu sieviešu pārstāves aicina uz Holivudu

ASV sieviešu apvienība paziņojusi, ka Baltijas tautu sieviešu padome uzņemta par pilntiesīgu biedru. Iestāju un biedru naudas uzņēmusies kārtot Kalifornijas sieviešu kluba prezidente Mērija Bralante. No Vašingtonas, kur atrodas ASV sieviešu apvienības centrs, BSP priekšsēde T. Erdmane-Endziņa saņēmusi uzaicinājumu Baltijas tautu sieviešu pārstāvēm piedalīties ar balstiesībām ASV sieviešu apvienības gadskārtējā sanāksmē no 25.—30. aprīlim Holivudā. ASV sieviešu apvienības prezidente J. Blēra-Baka ziņo, ka konferencē plaši izmantos visus saņemtos informācijas materiālus par Baltijas tautu traģisko likteni, deportācijām un ciešanām abu okupāciju laikā. Iespējams, ka ASV sieviešu centrālās organizācijas iekārtos arī Baltijas tautu pārstāvju tiešu piedalīšanos. BSP uzņemšana ASV sieviešu apvienībā var iezīmēt jaunu pagriezienu mūsu trimdas organizāciju starptautiskās attieksmēs.

Baltiešu injekcija

(Turpinājums no 1. lpp.)

beigties, tagad gatavojas paplašināties. Kādai citai slimnīcai Viktorijā tuberkulozes nodaļa stāvēja nelietota, līdz to izdevās atvērt ar baltiešu darba spēka palīdzību. Visā Austrālijā slimnīcās strādā ap 600 baltiešu DP jaunavu.

Lielākā daļa no viņām esot blondas un sasniedzot atzīmējami augstu vidējo standartu skaistuma ziņā, atzīmē raksta autors, pastāstot dažus romantiskus gadījumus. Tā kādas slimnīcas veļas mazgātāja, iedama cauri slimnieku zālei, pēkšņi iekliegusies un pagībusi pie kāda slimnieka gultas. Atguvusi samaņu, jaunava sajūsmā metusies slimniekam ap kaklu, un slimnieks tāpat atbildējis. Noskaidrojies, ka abi jau savā dzimtenē Igaunijā bijuši saderināti, bet karš izšķīris. Arī pēc kara viņi nav varējuši viens otru vairs atrast, tādēļ abi „lauztām sirdīm" devušies uz Austrāliju. Jaunava iestājusies darbā slimnīcā, bet jauneklis iedalīts kādā ražas novācēju grupā. Novācot augļus kādā farmā slimnīcas tuvumā, viņš ievainots un nonācis tai pašā slimnīcā. Tūlīt pēc laimīgās tikšanās rīkotas kāzas. Daudzas baltiešu jaunavas esot saderinājušās arī ar austrāliešiem.

Laikraksts ļoti atzinīgi novērtē arī vīriešu DP — sezonas strādnieku darbu, kas paglābuši no bojā ejas lielu daļu no dienvidu augļu un cukurniedru ražas pagājušā gadā. 200 šādu strādnieku nodarbināti augļu plantācijās Viktorijā, 300 Dienvidaustrālijā un 1000 Kvinslendas cukurniedru laukos. DP esot izglābuši arī ievērojamu daļu no Tasmānijas ābolu ražas. Daži DP, kaut bez jebkādas iepriekšējās pieredzes, novākuši līdz 6 tonnas cukurniedru dienā, kopā par 800 astoņās nedēļās novācot 100.000 tonnu. Dienvidu un rietumu Austrālijas un Viktorijas kieģeļnīcās katrs DP strādnieks nedēļā izstrādājis caurmērā 1000 kieģeļu virsnormu. Pateicoties DP, Viktorijas un Dienvidaustrālijas sāls rūpnīcas pirmo reizi pēc ilgiem gadiem tikušas pie pastāvīgām apkalpēm. Tasmānijā baltieši veikuši dažus no smagākiem un vismazāk iemīļotiem darbiem.

Iestādes allaž novietojot precētus pārus vienkopus, parasti laukos; tāpat, ja iespējams, tuvumā vienu otram izvieto saderinātus pārus. Kāds laukos nodarbināts DP, gribēdams tikt uz Sidneju vai tās tuvumā, izmantojis šo romantisko momentu un slepeni saderinājies ar sešām kādas baltiešu strādnieču grupas dalībniecēm, jo cerējis, ka kādu no viņām varētu pārcelt uz darbu slimnīcā pilsētā. Vēlāk tiešām viena no viņām nosūtīta uz Sidneju, un mīlnieks nekavējoties iesniedzis lūgumu pārcelt arī viņu, jo abi gatavojoties precēties. Kad iestādes gadījumu pārbaudījušas, jaunava atklājusi, ka viņai pieder tikai viena sestā daļa no viņas precinieka simpatijām un sašutumā viņu latviešu valodā nosūdzējusi.

„Smith's Weekly" parežo, ka liela daļa DP arī pēc divu gadu perioda beigām palikšot darbā „pamatrūpniecībā". Ja tas tā notiktu, tad gadiem ilgi Austrālijā nevarētu runāt par darba trūkumu. Pēc tautsaimnieku atzinuma, pārāk daudz austrāliešu pametuši rūpniecības pamatnozares, tā samazinādami darba iespējas arī „otrās pakāpes" rūpniecībā. Novērtēts, ka viena mežu cirtēja darbs pamatrūpniecībā nodrošina darbu 40 namdariem, bet viena ūdensvadu cauruļu gatavotāja produkcija sagādā darbu 10 cauruļu licējiem.

„Ceļā uz Austrāliju ir vēl tūkstošiem citu baltiešu," nobeidz laikraksts. „Un viņi būs šeit gaidīti."

Izšķirējs pagrieziens

(Turpinājums no 1. lpp.)

pakta tapšanā vainīga pati Padomju Savienība, kas tagad uzņēmusies to pašu lomu, ko tēloja Hitlers 1939. gadā. ASV un pārējās demokratijas, vērojot Maskavas obstruktīvo politiku Apvienotajās Nācijās, izšķirās par reģionālu aizsardzību, jo vajadzīgās drošības garantijas Kremļa veto dēļ UN nevar dot. Daudzi padomju valstsvīri ir aplamās domās par rietumu kultūru un tradicijām. Ar Atlantika paktu tagad radīta aizsardzības sistēma, kas stiepjas no Dienviditalijas līdz Ziemeļnorvēģijai. Baltās grāmatas beigās teikts, ka Spānijai un Vācijai vēl ilgu laiku būs jāpaliek ārpus Atlantika pakta.

Sākot ar piektdienas vakaru, pasaules prese un radio komentātori visu savu uzmanību veltījuši vai vienīgi Atlantika paktam. Vērojama divējāda aina: kamēr demokratisko valstu labā spārna un arī sociāldemokratu prese paktu vienprātīgi apsveic un norāda uz tā ārkārtīgo nozīmi, satelītvalstu un komūnistu laikraksti jauno aizsardzības sistēmu tikpat nikni noraida. Argumenti ir tie paši vecie, tā ka nereti tie atgādina jau sen nospēlētu gramafona plati: agresija pret Padomju Savienību, amerikāņu imperiālisms un mazo valstu ievilkšana karā. Nav nekāds brīnums, ka Kremlis noorganizējis visu sev padoto propagandas aparātu, lai mazinātu Atlantika pakta nozīmi, jo komūnistiem nu vienreiz kļuvis skaidrs, ka viņu agresijai stāsies pretī 250 miljonu cilvēku ar neaplēšamām tehniskām iespējām.

„New York Times" konstatē, ka Atlantika pakts nozīmē augstāko valsts mākslu, kamēr „New York Herald Tribune" piebilst, ka neviena valsts, kas nevēlas karu, nebaidīsies no pakta. Franču „L'Aube" atzīst, ka pakta stiprums slēpjas tai skaidrībā, ko agresijas gadījumā darīs ASV. Lai gan Zviedrija vēlas palikt neitrāla, lielais Stokholmas laikraksts „Dagens Nyheter" atzīst, ka Atlantika pakts simbolizē demokratiju stiprumu. Vēl skaidrāku valodu runā „Svenska Dagbladet" — Dānijai un Norvēģijai jaunā aizsardzības sistēma dos to, ko nevarēja dot Skandinavijas pakts. Londonas svētdienas laikraksts „Sunday Times" prasa Atlantika paktu paplašināt ar tālākiem reģionāliem paktiem, kamēr „Observer" norāda uz divi svarīgām lietām, proti, ka ASV attelkušās no izolācionisma, bet Eiropa pārvarējusi savas nevienprātības tradicijas. Maskavas radio Atlantika pakta tekstu nolasīja tikai svētdienas rītā.

Daudzi radio komentātori norāda, ka Atlantika pakts pierāda pilnīgu mentālitātes maiņu Savienotajās Valstīs. Pirmoreiz vēsturē piedzīvots, ka tik milzīgā aizsardzības sistēmā piedalās ASV kopā ar Eiropu. Amerikāņi beidzot atzinuši, ka daudz izdevīgāk sagatavoties jau priekšlaicīgi, nekā gaidīt, kamēr izceļas karš. Ja līdzīga aizsardzības sistēma būtu pastāvējusi jau 1939. gadā, tad Hitlers nebūtu uzdrošinājies sākt karu.

BBC ziņo, ka pēc Atlantika pakta parakstīšanas notiks ārlietu ministru apspriedes par kopējas aizsardzības sistēmas izveidošanu Eiropā. Darba kārtībā būs arī jautājums par palīdzību Grieķijai un Turcijai. Iespējams, ka pārrunās Spānijas jautājumu, jo Portugale pievienošanos paktam zināmā mērā saista ar nostāju pret Madridi. Informētas aprindas Vašingtonā izsakās, ka kongresam jau tuvākā nākotnē iesniegs pieprasījumu piešķirt vienu līdz divi miljardi dolaru lielu kredītu, lai nosūtītu uz Eiropu artilleriju, tankus un tanku atvaires ieročus. Atombumbas un smagās lidmašīnas Eiropai nav paredzēts nodot.

„Daily Mail" korespondents Volters Fērs, atsaucoties uz kompetentām Parīzes aprindām, ziņo, ka tūlīt pēc Atlantika pakta parakstīšanas sagaidāma signatārvalstu militāro vadītāju sanāksme, lai izveidotu aizsardzības komisiju, kas paredzēta līgumā. To laikam vadīs kāds amerikāņu ģenerālis. Par iespējamiem kandidātiem min ģenerāli Eizenhaueru vai ģenerāli Maršalu. Montgomerijs arī uz priekšu paliks Rietumeiropas ūnijas ģenerālštāba priekšnieks. Abu institūtu starpā paredzama cieša sadarbība. Iespējams, ka pēc kāda laika tos apvienos. Par kopīgo aviācijas komandieri min kādu britu vai kanadiešu ģenerāli, bet par sauszemes armijas — franču. Militārās komisijas sēdeklis atradīsies Parīzē vai Londonā.

Pēdējās dienās aizvien biežāk sāk runāt arī par Pacifika paktu. Britu valdības pārstāvis lords Listauls vairākas dienas apspriedies ar Austrālijas ministru prezidentu un aizsardzības ministru. Šo apspriežu rezultātā presei paskaidrots, ka runāts par Pacifika paktu un ka visos jautājumos panākta vienošanās. Lords Listauls jau izlidojis uz Jaunzēlandi, kur, domājams, viņam būs līdzīgas apspriedes. Filipīnu valsts prezidents svētdien oficiāli apellēja pie Savienotajām Valstīm uzņemties iniciātīvu, lai noslēgtu arī Pacifika paktu. Visai respektējamu domu neoficiāli izteicis Meksikas ārlietu ministrs: Atlantika paktu varētu sasaistīt ar Panamerikas ūniju. Ja tas notiktu, tad eventuālam agresoram vajadzētu rēķināties ne vien ar Rietumeiropu, bet arī ar abiem Amerikas kontinentiem.

TITO SLĒDZ POĻU INFORMĀCIJAS BIROJU, BET ATĻAUJ IZRĀDĪT AMERIKĀŅU FILMAS

Pagājušajā nedēļā Tito deva rīkojumu slēgt poļu informācijas biroju Belgradē. Jau labu laiku tas izlika savos skatlogos tabulas par poļu strādnieku „labo dzīvi", blakus novietodams diagrammas par dienvidslavu saimniecisko atpalicību, dārdzību un preču trūkumu. Varšava tagad iesniegusi asu protestu Dienvidslavijai par biroja slēgšanu, nosaucot to par nedraudzīgu rīcību un norādot, ka tai pašā laikā atļauts darboties amerikāņu, britu un franču informācijas birojiem. Belgrade protestu noraidījusi, aizrādat, ka arī poļi nav ļāvuši dienvidslaviem atvērt informācijas biroju Varšavā un uz pieprasījumu nav pat atbildējuši.

Pa to laiku Tito vēl vairāk „orientējies" uz rietumiem. No Vašingtonas ziņo, ka šogad Dienvidslavijā varēs izrādīt 25 amerikāņu filmas. Līdz konflikatam ar kominformu šādu Tito pretimnākšanu nebūtu pat iedomāties Toreiz Dienvidslavijā bija atļautas vienīgi padomju filmas. Kad uz ekrāna parādījās Staļins vai cits kāds Kremļa dižvīrs, skatītāji aplaudēja un citādi izrādīja savu „sajūsmu". Tagad aplaudē vienīgi Tito. Londonas svētdienas laikraksts „Observer" ieteic Dienvidslaviju vēl vairāk atbalstīt, lai plaisu ar kominformu padziļinātu tālāk.

ASV par diplomātisko attieksmju atjaunošanu ar Spāniju

Apvienoto Nāciju kopsapulcē, kas sāksies Ņujorkā aprīlī, Brazilija ierosinās atjaunot diplomātiskās attieksmes ar Spāniju, ziņo Bādenbādenes raidītājs. Sagaidāms, ka šis ierosinājums iegūs vajādzīgo $^2/_3$ balsu vairākumu, kas vajadzīgs, lai grozītu UN 1946. gada lēmumu. Pirms kāda laika no Ņujorkas ziņoja, ka diplomātiskās attieksmes ar Franko atjaunot ierosinās arī Bolivija un Perū.

Politiskās aprindas Vašingtonā izsakās, ka Savienotās Valstis ieinteresētas, lai stāvokli ar Spāniju normālizētu. Vairāki amerikāņu vadītāji politiķi norādījuši, ka nav normāli boikotēt Spāniju, ja tai pašā laikā pastāv diplomātiskās attieksmes ar citām totālitārām valstīm, kas gan sevi dēvē par „tautas demokratijām", bet kuŗu demokratija ir pavisam citādi interpretējama nekā rietumos. Londonas konservatīvā laikraksta „Daily Telegraph" Vašingtonas korespondents ziņo, ka ASV vēlas atrast kompromisu. Ja Spānijas jautājumu apspriestu UN, amerikāņu delegācija aizstāvētu diplomātisko attieksmju atjaunošanu ar Franko, iebilstot vienīgi pret Spānijas pilnīgu uzņemšanu Apvienotajās Nācijas. ASV tomēr nebūtu nekas pretī, ja spāņu pārstāvji darbotos dažās UN komisijās.

Kāds britu ārlietu ministrijas pārstāvis šai sakā paskaidroja, ka Londona nedomā savu agrāko nostāju mainīt un arī uz priekšu respektēs Apvienoto Nāciju 1946. gada lēmumu, kas paredz diplomātisko attieksmju pārtraukšanu ar Franko. Lielbritanijai tāpat būtu iebildumi pret Spānijas uzņemšanu UN.

Sagaida komūnistu ofensīvu Jangtsē frontē

Telegrammas no Nankingas vēsti, ka komūnisti pēc ilgāka pārtraukuma tagad atkal sakustējušies gandrīz visās frontēs. Jauna ofensīva uzsākta Vidusķīnā, Jangtsē upes augšgalā un lejas galā vērojama liela aktivitāte un karaspēka pārgrupēšana. No ziemeļiem pret svarīgo upi, kas ir pēdējais dabīgais aizsargs Nankingai, virzās ap 100.000 vīru lielas komūnistu artilerijas vienības ar amerikāņu un japāņu smagajiem ieročiem. Komūnistu ģenerāļa Lin Piao vienības jau sasniegušas Hauečauas pilsētu, 225 km ziemeļrietumos no Nankingas. Centrālķīnā sešas ģenerāļa Liu Počenga armijas, virzīdamās gar Pekingas-Hankauas dzelzceļa līniju, ielauzušās dziļi Honanas provincē. Ģenerālis Čens Ji ar četrām armijām kuŗu katru brīdi var sākt Jangtsē upes forsēšanu austrumos un dienvidaustrumos no Nankingas.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Kas īsti notiek Dienvidslavijā

Pret maršalu Tito pēdējā laikā izdarīti trīs atentāta mēģinājumi, kas tomēr nav izdevušies, ziņo UP no Ankāras. Pēc informācijas, kas vēl nav pārbaudīta, Dienvidslavijā pašreiz notiek niknas cīņas valdības karaspēka un kominforma vadīto nemiernieku starpā. Insbrukas raidītājs svētdien ziņoja, ka no Bulgārijas Dienvidslavijā ielauzušās lielākas partizānu vienības un uzspridzinājušas kādu dzelzceļa tiltu pierobežā. Apstiprinājuma šai informācijai pagaidām nav. „New York Herald Tribune" korespondents Gastons Koblencs no Belgrades ziņo, ka pašā Dienvidslavijā nevar iegūt tuvākas ziņas par kominforma pasāktu vai gaidāmu akciju. Viņš izbraukājis arī provinci, bet nekur neredzējis kādu lielāku karaspēka kustību. Vienīgā varbūtība ir tā, ka pēdējā laikā Dienvidslavijā iefiltrējušies daudzi kominforma aģenti.

DAŽOS VĀRDOS

50 gadu priestera jubileju pag. sestdien atzīmēja pāvests Pijs XII. Pēc Sv. Tēva vēlēšanās, nekādas svinības nenotika.

Likumu, kas paredz ar radara tīklu apjozt ASV un Kanādu, pieņēmis Savienoto Valstu senāts.

Amerikāņu karavīru Jakobsonu pēc četru dienu gūsta krievi atkal atbrīvojuši. Ar draudiem un naudu padomju iestādes mēģināja piedabūt Jakobsonu, lai tas sniegtu ziņas par Berlīnes amerikāņu sektoru. Tas ir pirmais gadījums, kad krievi tik atklāti izteikuši savus vēlējumos.

Jauna sazvērestība atklāta Dienvidkorejā. Pie apcietinātajiem Ce-Džu salā atrasti krievu ieroči. Jūrā manītas padomju zemūdenes.

Otra čechu sūtniecības sekretārs Oslo paziņojis, ka viņš atkāpjas no sava amata, protestēdams pret totalitāro režīmu Čechoslovakijā.

Kviešu konvenciju parakstījušas 46 valstis, atskaitot Padomju Savienību un Argentīnu. Kanāda varēs eksportēt 210, ASV 160, bet Austrālija 80 miljonu bušeļu gadā. Līgums derīgs 4 gadiem.

Aleksandrs Fadejevs, krievu rakstnieku arodbiedrības ģenerālsekretārs un citi prominenti padomju intellektuāļi izbraukuši uz Ņujorku, lai piedalītos miera kongresā.

Lielāks vācu gūstekņu transports no Padomju Savienības sestdien esot ieradies Frankfurtē pie Oderas, ziņo padomju licencētais „Tägliche Rundschau". Visi atlaistie gūstekņi esot veseli.

Prof. Žolio-Kirī, kas ir komūnistu partijas biedrs, ievēlēts par pasaules miera kongresa prezidentu, ziņo Tass. Kongress sāksies aprīlī Parīzē. Šai informācijai Maskavas laikraksti veltījuši daudz lielāku ievērību nekā Atlantika paktam.

Samazināt britu karaspēku Akabā pieprasījuši Izidi. Londonā paskaidrots, ka karaspēks paliks tur tik ilgi, iekām nebūs novērsti kara draudi. No Telavivas ziņo, ka Izraēla nedomā nodibināt diplomātiskās attieksmes ar eventuālo Vācijas valdību, jo vācieši vainīgi 6 miljonu žīdu nāvē.

Parlamentārā imūnitāte atcelta Bavārijas bēdīgi slavenajam deputātam Loricam. Pret viņu ierosinās sūdzību par oficiālo iestāžu apvainošanu sanāksmēs un tautas sapulcēs.

Vasaras laiks Vācijā sāksies 10. aprīlī. Pl. 2 naktī pulksteņi būs jāpagriež vienu stundu uz priekšu.

Jauns uzliesmojums Berlīnē

(Turpinājums no 1. lpp.)

lā vēl atlikušajām, boļševiku kontrolētajām pilsoniskajām partijām. Ko izņēmuma stāvokļa pasludināšana īsti nozīmē, liecina tautas padomes lēmums par Vācijas satversmes pieņemšanu, kas uzskatāms par pretsoli apspriedēm Bonnā par Rietumvācijas valsts satversmes pamatlikuma izstrādāšanu. Tautas padome sava projekta saturu vēl nav publicējusi, un sagaida, ka to aizturēs līdz tam brīdim, kad būs beigušies Bonnā veiktie priekšdarbi, lai tad vācu tautai piedāvātu reizē divi satversmes.

Izņēmuma stāvokļa pasludināšana notika bijušajā Vācijas aviācijas ministrijā padomju vēstnieka Semjonova, pulkveža Tulpānova un daudzu padomju virsnieku klātienē. SED priekšsēdis Vilhelms Piks, sakarā ar izņēmuma stāvokļa proklamēšanu, paskaidrojis, ka ikviena kārtīga vācieša pienākums esot vērsties pret rietumu varām, un izteicis gatavību sūtīt uz Braunšveigu delegāciju, kas sastāvētu no 60 locekļiem, kuŗu uzdevums būtu vienoties ar Bonnas parlamentāro padomi par vācu tautas apvienošanos. Šai sakarā attiecīgi priekšlikumi nosūtīti parlamentārās padomes prezidentam Adenaueram un Kēleram Bonnā. Kāda būtu viņu atbilde, bija zīlējums kaut vai no Berlīnes informētās aprindās paustās ziņas, ka tautas padomes pieņemtā satversme paredz sodīt ikvienu, kam varēs pierādīt naidīgu nostāju pret Padomju Savienību vai tās institūtiem okupētajā Vācijā. Priekšlikumu noraidīja.

Neraugoties uz to, ka priekšdarbi tautas padomes lēmumiem veikti jau agrāk, liekot fabriku strādniekiem „spontānās" rezolūcijās apliecināt izņēmuma stāvokļa un satversmes pieņemšanas nepieciešamību, Vācijas austrumu joslas boļševiku nometnē tomēr nav īstas vienprātības. Tā neatkarīgā vācu komūnistu partija īpašās skrejlapās, kas šinīs dienās izkaisītas ielās un satiksmes līdzekļos, asi nosoda tautas padomes rīcību un prasa atteikties no staigāšanas Maskavas pavadā. Tā neizbēgami novedīšot pie vācu tautas verdziskas paklaušanas Padomju

Sagaidāms, ka šis saspīlējums, īpaši sakarā ar jauno valūtas nokārtojumu Berlīnē, vēl pieaugs, un jau tagad rēķinās ar to, ka padomju iestādes pilnīgi aizliegs rietumu sektoru iedzīvotājiem pāriet austrumu sektora robežu. Paredzams arī, ka tiks aktivizēta streiku kustība Rūras apgabalā, kur ogļrači prasa algu paaugstinājumu un streika gadījumā pārtrauktu darbu apmēram 1 miljons raktuvju strādnieku. Bez tam padomju pārstāvis sabiedroto gaisa kontroles komisijā pieteicis jaunus plašus krievu aviācijas manevrus Berlīnes gaisa koridorā. Ģenerālis Klejs šinīs dienās savukārt paskaidrojis, ka amerikāņi turpmāk vairs nepildīšot krievu prasības pēc reparāciju maksājumiem no Rietumvācijas.

AR RADARU ĶERĀ ĀTRUS BRAUCĒJUS

ASV auto policija pasūtinājusi divām radara firmām jaunas ierīces ātru auto braucēju ķeršanai. Tās uzstādīs paslēptās vietās pie lielajiem autoceļiem un pilsētās, lai sekmīgi apkarotu neatļauti ātrus braucējus. Jaunais aparāts, kas jau izmēģināts, sastāv no kino kamers, pulksteņa un radara raidītāja. Vienalga, vai migla, putekļi vai pika melna nakts, radara stari automatiski pavada garāmbraucošo auto, notofotografē tā numuru, reģistrē ātrumu un uz tās pašas filmas uzņem arī laiku, kad satiksmes pārkāpums izdarīts. Tā kā ierīces pasūtinātas lielā skaitā, ASV automobilistus gaida nedienas.

Šveices hokejisti pārtrauc spēli Garmišā

Olimpiskā stadionā Garmišā sestdien sacentās Šveices valstsvienība ar ASV izlasi. Jau pirms spēles paziņoja, ka šoreiz cīņa risināsies pēc jaunajiem starptautiskajiem noteikumiem, kas pielauj daudz „ķermeniskāku" darbību, nekā tas parasts Eiropā. ASV vienība atļauto arī 100 proc. pielietoja un abi amerikāņu tiesneši drīz zaudēja noteikšanu par spēles risinājumu. Likumīgos „asumus" vācu skatītāji novērtēja negatīvi un stadionu bieži pāršalca svilpienu vētra. Pēdējās trešdaļas 8. minūtē, pie stāvokļa 5:2 ASV labā, šveicieši protestēdami spēli pārtrauca. Arī pirmā sacensībā dienu iepriekš, kas gan risinājās mums parastā hokeja uztverē, ASV uzvarēja Šveices izlasi 7:3.

Vācu hokeja vadītāji bija paredzējuši noorganizēt ASV spēli pret Riessersee. Sacensībai vajadzēja notikt Minchenē. Amerikāņi par spēli prasīja 2000 dol., kas rīkotājiem šķita par dārgu. Plānotai spēlei Riessersee bija izrakstījis pat pastiprinājumu no Krēfeldas — Ēriku Koņecki. „Sport Kurier" gan ziņo, ka ar ASV vienību šonedēļ sacentīsies jaunā Vācijas meistarvienība no Fisenes.

Valstu sacīkstē futbolā svētdien Vīnē 60.000 skatītāju redzēja ļoti vāju savas vienības darbību, kas tomēr deva Austrijai 1:0 uzvaru pret Turciju. Otro garnitūru sacensībā Austrija svētdien Lincā uzvarēja Luksemburgu 3:0.

Dienvidvācijas futbola meistarsacīkstēs 24. spēļu kārtā vadībā esošās vienības tikai ar pūlēm pieveica pēdējā vietā esošās. Rezultāti: Kickers Offenbach — TSG. Ulm 1:0; Eintracht Frankfurt — VfR. Mannheim 1:0; FC. Rödelheim — FC. Schweinfurt 2:0; VfB. Mühlburg — VfB. Stuttgart 0:0; Bayern München —Stuttgarter Kickers 4:0; 1860 München — FSV. Frankfurt 6:0; Waldhof Mannheim — FC. Nürnberg 2:0.

Vācijas meistarsacīkstēs peldēšanā Braunšveigā minchenietis Kleins sasniedzis jaunu Eiropas rekordu, veicot 200 m uz krūtīm 2:35,9. Klinge 2:43.2. Pārējie rezultāti: 100 m kraulā 1. Kenigers 59,9; 2. Dicingers 1:00.3. 200 m un 400 m kraulā uzvarēja Lēmans 2:14,8 un 4:50,4. 100 m peldējumā uz krūtīm atkal risinājās Kleina un Klinges divcīņa. Pēdējā metrā uzvarēja Kleins 1:08,3; 2. Klinge 1:08,4.

VIŅI AIZGĀJA BEZ SLAVAS . . . (8)

LIKTENĪGIE DATUMI

VOLFGANGA DĀRZIŅA RAKSTU SERIJA PAR LIELO JŪRAS MILZEŅU BOJĀ EJU OTRĀ PASAULES KARĀ

Savienoto Valstu rūpnīcas strādā drudžainā tempā. Attapušies no sitieniem, amerikāņi lēnām, soli pa solim sāk atkarot savas pozicijas. Arvien biežāk lidotāji sāk „pacienāt" dzeltenos pēc viņu pašu izgudrotās receptes, un arvien grūtāk japāņiem nākas tos atvairīt. Jau drīzi vien japāņi atskārst, ka izdarījuši to pašu kļūdu, ko Hitlers — viņi ir domājuši tikai par uzbrukumu un tagad pret augošo amerikāņu aktivitāti pašu aizsardzība kļuvusi problēmatiska. Arī daudzinātais āziātiskais fanātisms nav devis to, kas cerēts, drīzāk otrādi. Izrādās, ka amerikāņu virtuozā lidotprasme, kombinēta ar dzīvības saglabāšanas instinktu, dod kaujā lielākas sekmes nekā japāņu bezsmadzeņu fanātisma un aklās nāves nicināšanas spārnotais ienaids. Amerikāņi gandrīz vienmēr izrādās pārāki: viņi uzvar gaisa kaujās, jo viņi prot arī perfekti izvairīties. Viņu piloti ir ietrenējušies precizāk tēmēt, jo no viņiem negaida, lai tie ar pirmo bumbu kravu jau mestos ienaidnieka kuģim skurstenī.

Protams, japāņu riciībā ir „Dievu vējā", šīs dzīvās torpēdas, baigie pašnāvnieki „kamikazes", taču arī tie ne reti ir lautiņi bez galvas, kas prot tikai nomirt. Un Japānas kaujas slava sāk pamazām bālēt. Bez šaubām, līdz uzvarai amerikāņiem vēl bezgala tāls ceļš. Tikai sākot ar 1944. gadu, veselus divus gadus pēc Pērl Harboras, viņi beidzot tiek tik tālu, ka var sākt grandiozu Pacifika tīrīšanas akciju.

„Slaucīšana" sākas Klusā okeana dienvidaustrumu galā. Japāņi „izlido" vispirms no Tarāvas, Džilberta salām, tad no Maršala salu atoliem, un 1944. g. vasarā amerikāņu rokās jau ir Saipāna un Guama. Eiropiešiem šie vārdi pasaka maz, taču amerikāņiem tie nozīmē milzīgas atkarotas platības, tie nozīmē uzvaras, varonību un amerikāņu cīnītāju slavu. Visur ir viens un tas pats: kā apsēsti amerikāņu peldošie tanki un amfībiju traktori dodas no jūras malā, un kā apsēsti japāņi turās savās pozicijās līdz pēdējam vīram. Katra ierakuma, katra blindaža, katra iekarotā sala allaž ir tikai viena vienīga japāņu kapsēta.

Amerikāņu uzvaras ir spožas, un visas Savienotās Valstis līksmo. Un tomēr, neraugoties uz panākumiem, amerikāņi ir mazliet domīgi. Kur gan palikušas šīs sasodītā japāņu flotes? Pēc kāviena pie Saipānas tā kļuvusi aizdomīgi kautriga, un tas amerikāņiem nepatīk. Tā vien šķiekas, ka dzeltenie atkal prāto kādu pārsteigumu, un amerikāņi zina, ka no tā vienmēr ir iemesls pieasargāties. Patiesi, lai gan japāņi cietuši smagus zaudējumus, viņu flotes kodols joprojām ir vesels. No kopējā Japānas kaujas kuģu skaita amerikāņi pilnīgi droši pagaidām nogremdējuši tikai divus — „Hiei" un „Kirishima", tātad ienaidnieka rīcībā ir vēl vismaz 9 vai pat 10 milzeņi, no kuriem neviens nav mazāks par 30.000 tonnām!

Amerikāņi zina, japāņi beidzot pārliecinājušies, ka ar lokālām uzbrukuma akcijām svaigizņotā karoga virzīšanos uz priekšu viņi vairs nevar apturēt. To panākt varētu tikai kāda izšķirēja operācija, un amerikāņi gandrīz nešaubās, ka Japāna kādu dienu riskēs visu savu floti, lai ASV panākumus neitralizētu ar kādu rafinēti izplānotu ģenerāltriecienu. Aplēse ir skaidra: kaira amerikāņu turpmākā virzīšanās uz priekšu draud atgriezt no pamatbāzēm visus japāņu līdzšinējos ieguvumus dienvidrietumu Pacifikā un relātīvi sāk jau apdraudēt arī pašas Japānas ūdeņus. Tātad ar japāņu uzbrukumu loģiski būtu jārēķinās jau tuvākajā laikā.

Paši reiz sākusies grandiozā Filipīnu atkarošanas akcija, un amerikāņi izkāpuši malā vienā no Filipīnu centra salām, Leitā. Visa Leitas līcis ir stāvgrūdām kuģu pilns: tas burtiski čum un mudž kā vads ar siļķu lomu. Kas gan japāņiem varētu būt vēl vilinošāk kā uzbrukt šim kuģu biezenim, kur katrs šāviens ķertu mērķi un kas amerikāņiem maksātu vismaz 3—6 mēnešus jaunas ekspedīcijas sagatavošanai! Tamdēļ amerikāņi operācijas rešilēšanai mobilizējuši savus labākos lidotājus un gandrīz visu savu floti.

Tur pat Leitas līča priekšā okeānā sardzē atrodas Mekartūram padotais admirālis Kinkaids ar savu septīto floti — saviem Pērl Harboras veterāniem, „California" klases kaujas kuģiem. Tālāk ziemeļos ir admirālis Halsejs ar trešo floti — bazes kuģiem un sešiem modernajiem dreadnautiem, kuru vidū atrodas arī abi 52.000 tonnu milzeņi „Iowa" un „New-Jersey". Amerikāņi ir palāvīgi: viņu flote ir ievērojami stiprāka nekā japāņu. Taču amerikāņi ir arī uzmanīgi, šoreiz pat divtik uzmanīgi. Viņi konstatējuši, ka gandrīz visi japāņu uzbrukumi atklātā jūrā noritējuši mēneša 24. un 25. datumā! Leitas desants ir izkāpis malā 20. oktobrī. Tātad ar japāņu uzbrukumu jārēķinās jau tuvākajās dienās. Lai tas liktos cik divaini likdamies, bet šis 24. vai 25. datums nav nejaušība. Jau gadu simteņiem ilgi šie skaitļi japāņiem ir kara laimes simboli. Kaut tie dažkārt sagādājuši vilšanos, japāņi spītīgi tos respektē atkal un atkal.

Bez šaubām, amerikāņi par to tikai priecājas. Vidusslaiku mārticība modernā jūras karā! Jo aliktiek japāņiem šoreiz viņus sagaidīs kā nākas, un amerikāņi vēlreiz pārskaita visus par un pret. Kā zināms, Filipīnas ir ap 1500 km garš un 500 km plats salu sakopojums, kas abos galos atbalstās uz divām lielām salām: ziemeļos uz Luconu un dienvidos uz Mindanao. Abām pa vidu ir vesels ķēķis mazāku salu — it kā trešā lielā sala tur būtu saspraudusi gabalos. Šī ķēķja austrumu pusē, gandrīz pašā Klusā okeana malā atrodas Leita ar savu plašo līci. Leitas pozīcija, kā jau katra priekštilta pozīcija, pagaidām vēl ir problēmatiska. Viss turpmākais atkarīgs no tā, cik labi tiks nosargāti līci sablīvētie kuģi. Un tamdēļ krastā drudžainā steigā uzstāda zenītbaterijas, un lidotāji patrulē gaisā biezā jo biezā tīklā. Pagaidām tomēr nekas nenotiek.

Pirmās japāņu aktivitātes pazīmes parādās tikai 23. oktobra rītā, kad Leitai uzbrūk ap 200 lidaparātu liela ienaidnieku vienība, ko tomēr izklīdina ar smagiem zaudējumiem. Vēl cīņa nav beigusies, kad amerikāņi saņem visai zīmīgu ziņu: kāda angļu zemūdene rietumos no Filipīnām, Dienvidķīnas jūrā starp Borneo un Palavanu, atklājusi stiprus japāņu flotes spēkus. Ahā! Te viņa ir! Vecā pasaciņa par 24. datumu atkal izvilkta dienas gaismā!

Nu atliktu tikai noskaidrot, kāds japāņiem šoreiz varētu būt aiz ādas. Amerikāņu jūrnieki, pārliekušies pār kartēm, satraukti lēš: uzbrukt Leitas līcim var tikai no Klusā okeana puses, tātad gadījumā, ja japāņu mērķis ir Leita, viņu kuģiem vispirms jātiek cauri Filipīnām austrumu, t. i., okeana pusē. Lai to panāktu, japāņiem atliek tikai divi ceļi: starp Leitu un apakšējo lielo salu, cauri Mindanao jūrai un Surigao šaurumam un starp Leitu un augšējo lielo salu, cauri Sibujana jūrai un San Bernardino šaurumam. Tas liekas diezgan skaidrs, ka vienu no šiem ceļiem japāņi izvēlēsies, bet kuru? Angļu zemūdenes pagaidām nespēj dot nekādus konkrētus norādījumus. Ir zināms vienīgi, ka trīs kreiseri torpēdēti, un vismaz divi no tiem nogrimuši. Tad ziņojumi pārtrūkst. Ir iestājusies ekvātora nakts, un japāņu kuģi ienirst tumšā.

Nākamajā numurā lasiet:

IZŠĶIRĒJA KAUJA SĀKAS

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 ekz. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 ekz. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Studiālajumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas compareilla iesietrindas ainzemte telpa. Darbs mehilizēšanas studiālajumi par pusceuu.

Abonementa pieteikumi, studiālajumi, naudas sūtījumi un korespondence adresējama: „Latvija". (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannstr. 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Krustvārdu mīkla

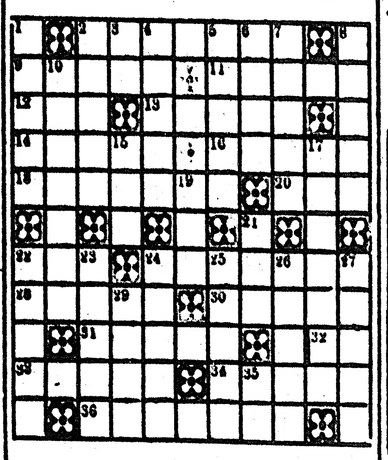

Līmeniski: 2. Slimība. 9. Austrumzemju valdnieki. 11. Neredzīgas. 12. Gļūn. 13. Skandinavu vārds. 14. Pazīstams veļas mazgāšanas līdzeklis. 16. Upe Itālijā. 18. Bezdievis. 20. Zūst. 22. Ardievu! 24. Gāze. 28. „Meklēt" smaržu. 30. Manīt. 31. Pozitīvie elektrodi. 32. Tirdzniecības sabiedrības saīsināts apzīmējums. 33. Valodu pratējs. 34. Skraidīt. 35. Sakārtojums pēc noteiktiem principiem. — Stateniski: 1. Rokas daļa. 2. Puķe. 3. Satiksmes vārds. 4. Zivs. 5. Naida un dusmu izpaudums. 6. Svinīgi sarīkojumi. 7. Gurdens. 8. Nezāles. 10. Aplikts ar nodokli. 15. Upe (spāniski ui portugaliski). 17. Fabrika. 19. Nedzīvs (vāciski). 21. Uzturviela. 22. Artērija. 23. Rudens plauja. 24. Tikums, raksturs. 25. Atdarina. 26. Tikumības mācība. 27. Latviešu dziedonis. 29. Sena kultūras tauta. 35. Ķīmisks elements.

Anna Dagda

Stiprākais

Ar vieglu vilni vējš un mākons skrienas,
Nāc — bēdz — ej — zūdi — robežas nevienas
Nav manā bezgalīgā zvīļojošā klajumā,
Es esmu kustība un spēks, un maiņa mūžīgā.
No kuģiem grimušiem, no laivām, viļņu ritām,
No nolādētām dvēselēm, starp diviem krastiem dzītām,
Mans dziļums pilns, mans dziļums dziļš un bagāts.
Es tevi slēpšu, nāc, ja izmisis un dragāts
Tu uzticēsies maniem bezdibeņiem zaļiem
Un savas mokas metīsi uz viļņu galiem skaļiem.

Bet stundā noliktā — sauc mani mēmais mēness.
Pār viļņu dzirkstēšanu krīt kā pelnu plēnes,
Un jūras bezdibens, kas kārigs kuģus rija,
Kas soda vieta, kaps, jeb pēdējs glābiņš bija.
Top sekla slēptuve, un tumšs un izmocīts
Nāk baltai tālai vēsai mēness gaismai līdz.
Ar paisumu pret zemes krastu kāpdams,
Mans nemiers vaid — pēc mēneša miera slāpdams.
Vai savu skaidrību reiz zemes jūrām atdos
Tas spēks, kas nenomaldās tūkstoš gaismas gados?

Jānis Klīdzējs

BOŅA SIEVIETES

Novele

(4. turpinājums)

„Lien ārā," saka vectēvs. „Nevienu tevi nesitīs."

Atradis drošu aizstāvi, Boņs piecelas un stāv izbužinātiem matiem, kā pajaukts rudzu kūlis.

„Lieciet mierā bērnu un ejiet šoreiz vienas pašas," piebilst vectēvs. „Pulkam septiņi gadi, varbūt viņš jau kaut ko redz un saprot un tāpēc negrib."

„Ko tāds telēns var redzēt un saprast?" brīnās māte.

„Nu mām," domā Boņs, „par to neredzēšanu un nesaprašanu nevajadzētu runāt tik droši." Viņš jūtas aizvainots līdz sirds dziļumiem katreiz, kad to sauc par telēnu vai cālēnu. Kā būtu, ja viņš reutu vaļā un pateiktu visu, ko pirti dzirdējis? Nē, labāk gan nē! Viņam ir kauns un bailes reizē. Mātei tas žagars jau rokā.

Bet Malvinei arvien vēl ap sirdi vārās pilnīgi karsta, un viņa ir nolēmusi pa ceļam Boņu pamatīgi iebukņīt un paplēst matus.

Viņa ķer pulku ciet, no otras puses rokas ieplētusi ķeršanā nāk Anna. Boņs mūk aiz galda un uzlēc uz sola, kas būs, būs! Viņš ne par ko negrib piedzīvot to kaunu, ka Tancis varētu vēlreiz teikt ko par pēršanos kopā ar sievietēm.

Kaut ko saka vectēvs, rājas māte, kliedz Malvine, Anna un Zuze. Boņs no tā ne ko dzird, ne saprot. Visas viņa domas kliedz vienā: glābties!

Šinī mirklī Boņa skats krīt uz vectēva cepuri, kas guļ uz galda. Boņs pakļer cepuri un, ierāvies pašā kaktā aiz galda, rokām drebot sāk knipot cepures nagu.

Šo dīvaino Boņa darbošanos pamanījušas, uzbrucējas uz brīdi apstājas izbrīnā.

„Tas pulka sāk palikt dulls," saka Malvine.

„Pagaidi, tūlīt tev būs dullais," Boņs atkliedz un uzmet cepuri galvā.

Māte ir nobijusies no tiesas. Viņa saliek rokas un stāv nekustīga: varbūt no bailēm ar bērnu patiesi kas nelabs noticis?

Taisnība Tancim! Brīnums ir noticis! Līdz ko cepure uzmesta galvā, tā nokrīt pār Boņa acīm. Viņš nevienam seju neredzot, Boņam nav kāruma teikt to, ko agrāk nekā nebūtu dabūjis pār lūpām. Viņš stāv savā kaktā uz sola, piepūties kā bargs vīrs, un zem lielās, zilās cepures, kas nokritusi pār viņa seju, ir redzama tikai valēja mute — un tā sāk rumāt tā, kā to neviens nav gaidījis.

„Malvin, vai tu pirti viporeiz neteici, ka Tanča rokas apvijotas un žņaudzot kā vītola saknes? Vai varētu būt lāga puisis, ja tikai viņam deguns nebūtu ākšu un gar kā lemesis. Lai viņu procē Zuzem, es ne! Vai tu tā neteici?"

Malvine kļūst bāla.

„Spoks! Spoks! Spoks!" viņa sauc. Rokas pacēlusi kā neēķīsto atgrūdama, viņa kāpjas atpakaļ, stājas pret gultu un slābana atkrīt tai. „Spoks, ne bērns! Es negribu, ka viņš nāk uz pirti! Tādu muti, — ak Dievs, ak Dievs! Kādus bērnus mēs te audzējam un barojam zem šī jumta! . . . Nē, nē, nē!"

Boņs neko neredz. Viņš tikai dzird, ka noskan spainis un ar dārdienu aizkrīt durvis.

„Zuze, vai tu neteici, ka Albertam plaštas un spalvainas krūtis kā vīrusim?"

„Bezkauņa, bezkauņa, bezkauņa! Kur mēs acis lai liekam? Visi atnesi no kauna būs jānomirst. Un vairs nespersīu savu kāju šinī istabā, tekām tā nebūs no jauna pārvēlēta. Tik bezkauniga runa te vēl nav dzirdēta! Tādu bezdievīgu bērnu! Kopām, audzinājām . . . Še tev — viņš lej daryu uz galvas . . ."

Zuzes balss jau pāriet gandrīz asarainā skanēšanā. Tad viņa sauc visus spēkus un izkliedz pēdējo spriedumu:

„Elle, ne mājas!"

Atkal ir tāds durvju dārdiens, ka nodreb visi pakši, pat sols zem Boņa kājām palecas. Viņam ir vēl kas pamatīgs sakāms arī krustmātei Annai, bet, solam zem papēžiem nodrebot, viņš sastrūkstas, sagrīļojas, un zilā burvju repure nokrīt.

Pirmais, ko Boņs jūt, ir tas, ka istabā kļuvis kluss kā gultā zem kažoka. Tad viņš pamana, ka te vairs nav ne Malvines, ne Zuzes, ne krustmātes Annas. Pie durvīm ir tikai māte ar bērzu slotu, dvieli uz rokas un skatās Boņā tā, it kā viņa spētu savu bērnu tik tikko pazīt. Viņš stāv uz sola tāds kā lepns, reizēm arī tāds kā no visiem un sevis paša nobijies. Viņa lūpu kaktiņi ir dīvaini leliekušies un arī to nevar saprast, vai tur aug raudiena vai smaida sākums.

„Būs gan tev pamatīgi žagari par visu to muldēšanu. Bet tā kā šodien ir svētvakars, tad tos rēķinus atliksim līdz pirmdienai."

To teikusi, māte iziet.

Boņs nolēc no sola un meklē acīm: kur gan vectēvs? Gultā nav. Pie cepļa sāniem arī nav. Boņs ir satrūcies pa īstam: kad vectēvam kāda runa vai stridi nav patikuši, viņš vienmēr ir gājis no istabas ārā.

Tad Boņs parauj aizkarus un tur paspīd vectēvs visā baltumā. Un ko viņš dara? Viņš vēl arvien paklusām tā smejas, ka viņa abi pleci cilājas, it kā viņš jūtu skrējēja zirga mugurā.

Pamanījis Boņa galvu, viņš strauji aprauj smieklus un bargi uzsauc:

„Ko tu te?"

„Man tevi vajadzēja, vecotēv."

„Vajadzēja?"

„Jā, paldies par cepuri."

(Turpmāk beigas)

Cicerons pret Bismarku kā 1 pret 3937

KO VĀCIEŠI DOMĀ PAR PAGĀTNI, POLITIKU UN LAULĪBU

Hanoveras žurnāls „Der Spiegel" izdarījis lasītāju vidū aptauju par aktuālām politiskām un saimnieciskām problēmām. Tai atbildes iesūtījuši vairāk nekā 5000 vāciešu. Jautājumā par nākamo Vācijas prezidentu visvairāk balsu dabūjis parlamentārās padomes priekšsēdis Dr. Adenauers (656) un SPD priekšsēdis Šumachers (339), kuriem seko pazīstamais satversmes tiesību speciālists prof. Karlo Šmids (251), apvienotās joslas saimniecības padomes priekšsēdis prof. Ludvigs Ērhards un bij. Vācijas valsts kanclers Heinrichs Brinnings. Hjalmaru Šachtu valsts prezidenta krēslā vēlētos 91 lasītājs, Papenu 69, Dēnicu 31, Bavarijas min. prez. Ērhardu 21, Loricu tikai 18, pasaules pilsoni Nr. 1 Geriju Devisu 7, Čerčilu un Teo Lingenu 5, Pīku 3, kroppringi Vilhelmu 3, Kleju, Trumenu, Staļinu, māc. Nīmelleru, Heincu Rīmani un boksa meistaru ten Hofu 2.

Par pagātnes lielāko politiķi 3937 lasītāji atzinuši Bismarku un otrā vietā tikai ar 773 balsīm ir Čerčils, tālāk seko Štrēzemans, Hitlers (515), Staļins (172), Talleirāns, Meternichs, Rīseljē un Ruzvelts (109), Gandijs (103). Mazāk nekā 50 balsu ieguvuši tādi ievērojami vīri kā Dizareli, Linkolns, Vašingtons, Cezars, Briāns, Napoleons (19), Kārlis Lielais, Kavūrs, Kromvels, Trumens (7), Hindenburgs (5), Loids Džordžs, Klemanso (pa 2), Cicerons (1). Gebelss par lielāko politiķi licies 16 lasītājiem, Molotovs 13, pāvests Pijs 12. — 8, Mozus 6, Jēzus 4, Musolini 4, Gēte 3, Perons, Platons, Gērings, Aleksandrs Lielais tikai 2, bet de Gollam, Etlijam, jezuītu ordeņa dibinātājam Loijolam, Negusam, Gerijam Dēvisam, Zviedrijas karalim Gustavam, Potjemkinam un Čingischanam bijis tikai pa 1 atzinējam.

Pašreiz ievērojamākā vāciešu godu ar 357 balsīm ieguvis divjoslu saimniecības padomes priekšsēdis prof. Ērhards, otrs ir Nobela prēmijas laureāts atomfiziķis prof. Hāns (321), tālāk Adenauers, Šumachers, Šachts (232), dirigents Furtvengliers (205). Loricam arī šajā allē bijuši tikai 16 „sekotāji", Tomasam Mannam 57, Nobela prēmijas laureātam Hermanam Hesem 21, Richardam Štrausam 47, teniszistam fon Kramam 10, kardinālim Faulhāberam un „stachanovietim" Hennekam pa 7.

70 proc. aptaujas dalībnieku izteikušies, ka Berlīne jātur par katru cenu, 30 proc. vēlas, lai Rūras rūpniecību pārvalditu starptautiski, 27 proc., lai to pakļautu vāciešiem, 50 proc. grib, lai rietumu sabiedrotie atstāj Vāciju, ja to dara krievi, turpretim 25 proc. negribētu palikt bez sabiedrotā ieroču aizsardzības un 16 proc. pat vēlas sabiedrotā kaujas vienību pastiprināšanu. 62 proc. tic labvēlīgai cenu attīstībai. Sabiedriskos un morāles jautājumos 44 proc. vēlētos ārlaulības bērnus pielīdzināt laulībā dzimušajiem, 46 proc. sieviešu lasītāju nevēlas ārlaulības bērnu, bet 54 proc. ar zināmiem priekšnosacījumiem vienu gribētu, turpretim 60 proc. aptaujas dalībnieku vīriešu bez kādiem nosacījumiem precētu sievieti ar ārlaulības bērnu. 24 proc. tic Dievam un iet baznīcā, 64 proc. tic Dievam, bet nedot baznīcā, un 10 proc. ir pilnīgi ateisti.

JŪRNIEKU VISLABĀK VAR PAZĪT VĒTRĀ

(Portugāļu sakāmvārds)

Reiņa Birzgaļa zīm.

SLUDINĀJUMI

Nupat iznākusi un dabūjama
Andreja un Jāņa Leišes
PUTNKOPĪBA
2. paplašināts izdevums ar plašiem datiem par putnkopību ASV. Grāmata bagātīgi ilustrēta. Cena DM 6,—.
Pieprasīt nometņu grāmatnīcās vai
L. RUMAKA grāmatnīcai,
(13a) Nürnberg 2, „Valka".
Izsūta ar uzl. pēcmaksu vai iepr. samaksu, pierēķinot pasta izdevumus. (218)

PAZIŅOJUMS

Jūsu nākotne iebukņā zemē būs nodrošināta, ja būsiet iemācījies praktisku un labi samaksātu speciālarodu.

Nekavējaties piesacīties radio tehniķu skolā, ko vada piedzīvojuši diplominženieri. Lekcijas vācu valodā izsūta pa pastu. Tālkursā jūs variet piedalīties arī pēc izcelošanas. Pēc kursa beigām absolventiem izsniegs apliecības.

Pieprasiet tuvāku informāciju (pielieket pastmarku atbildei):

(219)

DP ģenerālpārstāvis A. DAGYS,
(13a) Erlangen/Bayern,
Oberst Drausnickstr. 1

Agr. V. Grozgalvja
Amerikas lauksaimniecība
iznākusi un pasūtināma Daugavas Vanagu grāmatnīcā (13a) Nürnberg 2, DP Camp „Valka". Cena DM 2,50. Atkalpārdevējiem atlaide. (207)

K. un K. Rozes
ANGLISKI-LATVISKA VĀRDNĪCA
464 lappuses, ar fonētisko izrunu un pielikumā naudas vienības, svari, mēri, utt. Angļijā un ASV, iesieta DM 7,—
K. un K. Rozes
LAVISKI-ANGLISKA VĀRDNĪCA
680 lappuses, iesieta DM 9,—
Šīs ir plašākās pašlaik esošās vārdnīcas no latviešu uz angļu valodu un otrādi.
Dabūjamas nometņu grāmatnīcās un pie K. ROZES, Augsburg (13b), Hessenbachstrasse 29½. (101)

Meklēju radinieku miertiesnesi
DIMITRIJU JANSONU
no Ludzas. Ziņas lūdz Ilkaterina Siačenko, dz. Trubeckaja, Regensburg 2, Waldschmidtstr. 5/375. (223)

Chronika

Pāvils Gruzna sakārtojis stāstu krājumu „Šach-mat" un pašreiz raksta romānu „Mamona gaitnieki".

Rumaka apgāds sagatavo Girta Salnā romānu „Okers", ar Pēteŗa Rožlapas zīmētu vāku. Darbs aptver 444 lappuses un maksās 8 markas.

Biežāk lietoto angļu teikumu krājumu „Phrase book" ar nelielu latviski-angļisku vārdu sarakstu J. G. Estama un H. Kundziņa redakcijā izdevusi YMCA/YWCA Pinebergā.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rubīss. DP Camp Kleinäcker near Ulm/Donau, Post: Schwäb. Günzburg/D. Printer: „Brīvā Latvija", Günzburg/D., Bgm.-Wirth-Str. 7. Circulation: 4000. Leads Fri. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/D., Dreikönig-Zimmermannstr. 2.

Sarkani n
savelkas pār E
Rēķinās ar komūnistis
Somijā

Bāzes Atlantika paktam pēdējās d
ir parādīties arī Somijas vārds. Ma
Ministru padome atzinusi lielākas bažas rietu
domāja Savienība varētu kaut ko pasākt
kādas totalitārā sistēmā. So uzskatu
valdošā oficiālā propaganda, kas Somiju
vien uzskata par strādnieku apspiedēju.

Ar Maskavas propagandu rietu-
zemju jau ir pietiekami daudz bēdī-
gu piedzīvojumu. Katrreiz tai seko-
jusi kāda varas akcija, kas nostā-
vienu pasauli jau notikuša fakta
priekšā. Ministru prezidentu Fā-
nemtajiem un viņa valdību padomju
propaganda apvelt jusi dažādiem niecinā-
jumiem un pat ļaunu vārdiem. Līdz
ar to smagais ziemeļnieks tomēr pa-
liek palikšāms un nesalaužams. Bet
kā jautā Londonā un Vašingto-
nā, lasīt informētais amerikāņu ne-
dēļas žurnāls „Newsweek", atsauco-
damies uz drošiem avotiem, ziņo, ka

Amerikāņi no-
stiprinās Spānijā —
sūdzas „Pravda"

Lisabonas aprindas Lisabonā iz-
sauca ģenerāļa Franko īpašā
sūtņa paredzēšanu apmeklēt Portu-
gāli un apspriestos par visām sva-
rīgākām problēmām, kas skar Ibē-
riju. Lielo amerikāņu lojā-
lo korespondenti ziņo no Lisa-
bonas, ka Franko apmeklējumam
gaidāmi sekot arī ar Portu-
gāles premjera Salazara
Lisabonā oficiālo uzaici-
nājumu pievienoties paktam jau sa-
vienā, vēl nav zināms, kad valdība
to lems. Iespējams, ka tas notiks
jūnijā. Šāds sakarība no-
zīmētu, ka Portugale un Spānija ne-
vis pagrimāja uz turpmākiem 10
gadiem agrāk parakstīto Ibērijas
paktu.

Spānijai pēdējās dienās lielu ie-
vērību veltījusi arī Maskava. „Prav-
das" diplomātiskais korespondents
Viktorova publicējis rakstu, ka ame-
rikāņi Rietumvācijā demontēto Me-
serschmitta, Opeļa, Junkersa, Bauma-
na un Mauera fabriku mašīnas sū-
ta uz Spāniju. Lielbritanija un Sā-
vienotās Valstis nolēmušas, apgalvo
Viktorova, Franko Spāniju
virzīt par svarīgu stratēģisku
atbalsta pozīciju nākotnes agre-
sijai Eiropā. Pašreiz amerikāņi iz-
būvē Spānijā savus gaisa un
jūras spēku atbalsta punktus.
Maskavai arī sarunas par jaunu at-
balsta punktu iegūšanu.

Dienu vēlāk Maskavas radio ap-
galvoja, ka Lielbritanija atļaus ASV
militārai aviācijas un flotes atbalsta
punktus Maltas salā. Radio komen-
tārs šķiekās tālāk mēģināja iestās-
ties atbalsta punktu ķēdē tikšot ie-
vietoti arī Kipras un Krētas sala.
Valdīgotona paredzējusi izbūvēt Mek-
sikā atbalsta punktus, Lielbritanijā,
Francijā un Vācijā 25, Dienvidatlan-
tikā 18, „Pa-
domā padarīt Skandinā-
vijas valstis, lai arī tur ierīkotu at-
balsta punktus. Spānijā paredzēti
tikai 7, bet Portugalē 7 atbalsta punkti.
Apzīmē amerikāņi vēloties pataisīt
par izejas poziciju Tālajos austru-
mos. Apmēram 35 japāņu lidlauki
tikai savesti kārtībā un nodoti
amerikāņu aviācijas lietošanā.

RUNĀ PAR PADOMJU SAVIENĪBAS AIZIEŠANU NO UN

Padomju Savienība pēdējā laikā
atsaukusi vairākus savas delegācijas
locekļus pie Apvienotajām Nāci-
jām. Leikaksesā norāda uz Arkādi-
ju Sobolevu, kas vēl aizvien nav at-
griezies no Maskavas. Par maz ti-
cis runāts arī padomju oficiālo
paskaidrojumu, ka sasilmis viņa dēls
tikšot Sobolevs nevar atgriezties.
Vācieši labi informēti politiķi Nu-
rembergā pazušana varētu nozī-
mēt, ka Apvienotās Nācijas aprīļa
sesijā atsvojas atstāt arī pati Pa-
domju Savienība.